

MAGYAR NEMZETI BANK

**FELMÉRÉS A HITELEZÉSI
VEZETŐK KÖRÉBEN
A BANKOK HITELEZÉSI
GYAKORLATÁNAK
VIZSGÁLATÁRA**

2010. AUGUSZTUS

**A 2010 második negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye**

**A 2010 második negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredményének ismertetése**

2010. augusztus

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2010 második negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredményének ismertetése
(2010. augusztus)

Az elemzést készítette: Fábíán Gergely
(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja a Magyar Nemzeti Bank
Felelős kiadó: dr. Simon András
1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.nmb.hu

HU ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy a piac meghatározó bankjai hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire tudunk következtetni. Emellett a mostani negyedévben immáron harmadik alkalommal vizsgáltuk az átstrukturálásokat is kiegészítő kérdőívek segítségével. Ezúttal a háztartási szegmens mellett a vállalati szegmensben is. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, azonban szükség esetén háttérinformációkat is közlünk, hogy a felhasználó könnyebben átláthassa a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők július 1. és 16. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben találhatóak meg (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl-mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2010 második negyedévére, az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2010 második félévére vonatkoznak. A kérdések a negyedévvél korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2010 első, az előre tekintő kérdések esetében pedig 2010 második negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitel szegmensben összesen 14 bank vesz részt a felmérésben. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezési részre 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2010 második negyedév végi adatok alapján a bankszektor 94%-át fedik le, ugyanez az arány a fogyasztási hitelek piacán 93% volt. A vállalati kérdőívet összesen hét, a vállalati hitel-piac 83%-át, az üzleti ingatlanhitelek piacának 93%-át képviselő bank töltötte ki. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2010 második negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kitétségeinek 97%-át fedik le.

Tartalom

A háztartási szegmensben a devizaalapú hitelek háttérbe szorultak	6
A szigorítási ciklus véget ért a vállalati szegmensben	7
Bár a bankok nyitottak a problémás hitelek átütemezésére, egyre több adóson már ez sem segít	7
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	9
Háztartási szegmens	9
Vállalati szegmens	19
Önkormányzati szegmens	30
Aktuális téma – Átstrukturálások a háztartási és vállalati hitelezésben	32
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	36

A Magyar Nemzeti Bank közzétette legújabb hitelezési felmérésének eredményeit. A 2010 júliusában végzett kutatás megállapítja, hogy a háztartási szegmensben főleg a devizaalapú, szabad felhasználású és lakáscélú jelzáloghiteleknél a bankok a minimálisan megkövetelt hitelképességi szinten, valamint a jövedelemarányos törlesztőrészlet maximális arányán keresztül szigorították hitelezési feltételeiket. A bankok – hasonlóan az első negyedévhez – 2010 második negyedévében is széles körben észleltek növekedést a forintalapú lakáscélú hitelek iránti keresletben.

A felmérés szerint a vállalati hitelek esetében a 2007 óta tartó szigorítási ciklus véget ért, ugyanakkor a bankok válaszaiból az látszik, hogy a jelenlegi igen szigorú hitelezési feltételek fennmaradása tartóssá válhat. Ezzel párhuzamosan a bankok úgy látják, hogy a gazdasági kilátások, az ügyfelek hitelképességének alakulása, illetve saját kockázatvállalási hajlandóságuk nem indokol további szigorításokat, de érdemben enyhítéseket sem.

A hitelezési aktivitás mellett a felmérés ismét kiemelten foglalkozik az állományban lévő problémás ügyfelek hiteleinek átstrukturálásával is. Az elmúlt negyedévben tovább nőtt az átstrukturált hitelek állománya¹: a vállalati szegmensben 3,5 százalékról 4,4 százalékra, míg a háztartási szegmensben 5,2 százalékról 6,1 százalékra. Emellett azonban a sikertelen átstrukturálások száma is tovább emelkedett: a bankok válasza alapján az átstrukturálásokat követően fizetési késedelembe esők aránya² a háztartási szegmensben az első negyedévi 20 százalékról 25 százalékra, a nagyvállalatoknál 3-ról 6 százalékra, míg a kis- és középvállalati szegmensben 9 százalékról 18 százalékra emelkedett a második negyedévben. Az emelkedés annak tudható be, hogy az idő múlásával az átstrukturálás során nyújtott csökkentett törlesztési időszakok („grace period”) lejárnak, ami a makrogazdasági környezet érdemi javulásának hiányában az átstrukturált portfólió romlásához vezet.

A HÁZTARTÁSI SZEGMENSZEN A DEVIZAALAPÚ HITELEK HÁTTÉRBE SZORULTAK

A lakáscélú hiteleknél a bankok nettó értelemben vett³ 69 százaléka, míg a fogyasztási hitelek területén a bankok nettó értelemben vett 36 százaléka kismértékben szigorított a hitelezési feltételeken az előző negyedévhez képest (1. számú melléklet 4. ábra) a körültekintő hitelezésről szóló kormányrendeletnek köszönhetően. Mindez elsősorban a devizaalapú hitelek esetében volt jellemző (5. ábra). A bankok döntő többsége a következő félévben már nem tervez további szigorítást egyik háztartási szegmensben sem.

Az előző felmérésben megfogalmazott várakozásoknak megfelelően, a lakáscélú hitelek esetében a bankok kismértékben szigorították a minimálisan megkövetelt hitelképességet, valamint a jövedelemarányos havi törlesztőrészlet maximális arányát (6. ábra), elsősorban a devizaalapú hitelek kapcsán. A bankok visszajelzése alapján a változás a körültekintő hitelezésről szóló kormányrendelet június 11-én életbe lépett második szakaszának tulajdonítható, amely a devizanem szerint differenciált hitelezhetőségi limitek állításán keresztül a devizahitelezés feltételeit szigorítja és tiltja a tisztán fedezet alapú hitelezést.

A fogyasztási hiteleken belül főleg a szabad felhasználású jelzáloghitelek esetén szigorítottak a bankok, elsősorban itt is a devizaalapú hiteleknél (5. ábra). Ezzel szemben a gépjármű-finanszírozásban összességében már nem szigorították tovább hitelezési feltételeiket, sőt néhányan a jelenleg szigorú kamatkondíciókon – a forintalapú hitelek esetében – enyhítettek (5. ábra). A fogyasztási hiteleknél a körültekintő hitelezésről szóló kormányrendeletnek kisebb volt a hatása, ami azzal magyarázható, hogy itt a bankok már korábban, negyedévről negyedévre széleskörűen szigorítottak a hitelezési feltételeken.

Keresleti oldalon a bankok nettó értelemben vett 33 százaléka észlelt összességében keresletnövekedést, szemben az előző negyedévi 17 százalékkal a lakáscélú hitelek esetében (9. ábra). Hasonlóan az előző felméréshez, a bankok további széleskörű növekedést észleltek a forinttermékek iránti keresletben és további csökkenést a devizaalapú hitelek iránti keresletben az előző negyedévhez képest (9. ábra). A forinthitel iránti kereslet élénküléshez a szabályozás hatása mellett hozzájárult a forint- és devizahitelek kamatszintje közötti különbség csökkenése is. Ezzel szemben a fogyasztási hitelek esetében már nem észleltek további keresletnövekedést a bankok a második negyedévben (15. ábra).

¹ Az adott szegmensben átstrukturált hitelek állománya az adott szegmens teljes hitelállományához viszonyítva.

² Az adott szegmensben 30 napon túli fizetési késedelembe esett átstrukturált hitelek állománya az adott szegmens teljes átstrukturált hitelállományához viszonyítva.

³ A nettó arány alatt a szigorítók és az enyhítők piaci részesedéssel súlyozott különbségét értjük a hitelezési feltételek esetén. A nettó arány a szigorítás/enyhítés mértékét nem tartalmazza.

Összefoglalva elmondható, hogy 2010 második negyedévének végén – a devizaalapú hitelek jelzálogra történő bejegyzésének törvényi tiltása előtt – a piaci forintalapú hitelek megszerezték a domináns pozíciót a háztartási jelzáloghitelezésben, amelyhez a kereslet mellett a kínálat is erőteljesen hozzájárult. Kínálati oldalon ebben a bankok üzleti stratégiája mellett kiemelt szerepe volt a körültekintő hitelezésről szóló kormányrendelet devizanem szerinti differenciálásának is.

A SZIGORÍTÁSI CIKLUS VÉGET ÉRT A VÁLLALATI SZEGMENSZEN

A vállalati hitelek esetében 2010 második negyedévében a 2007 óta tartó szigorítási ciklus véget ért (23. ábra), ugyanakkor a bankok válaszaiból az látszik, hogy a jelenlegi igen szigorú hitelezési feltételek fennmaradása tartóssá válhat. A bankok válasza alapján a hitelezési képességük – tőke- és likviditási helyzetük – továbbra sem járul hozzá a szigorításhoz, sőt a likviditási helyzet a bankok nettó 13 százaléka szerint a hitelezési feltételek enyhítésének irányába hatna (34. ábra). Az ügyfelek hitelképessége – amelyet a gazdasági kilátások és az iparág-specifikus tényezők befolyásolnak – és a bankok kockázatvállalási hajlandósága (kockázati tolerancia megváltozása) közül a válság kitörése óta először egyik tényező sem járul hozzá a szigorításhoz, ugyanakkor érdemben az enyhítéshez sem.

A bankok nettó 20 százaléka további növekedést észlelt a vállalati hitelek iránti keresletben az előző negyedévhez képest, azonban döntően a rövid lejáratú hitelek iránt (36. ábra), míg a hosszú lejáratú – elsősorban beruházási célú – hiteleknel az előző negyedévben tapasztalt keresletlénkülés megtorpant. A bankok várakozásai alapján a következő félévben a hitelkereslet ismételen növekszik majd a hosszú lejáratú hitelek iránt.

Az üzleti célú ingatlanhitelezésben továbbra is széleskörűen szigorítanak a bankok, amelyben nem várható fordulat a következő félévben sem (38. ábra). Emellett az összes alszegmensben (irodaház, logisztikai központ, bevásárlóközpont, lakásprojekt) – hasonlóan az összes negyedévhez a válság kitörése óta – keresletcsökkenést (39. ábra) és portfólióromlást (40. ábra) észleltek a bankok, de válaszaikból az látszik, hogy a kereslet az előző negyedévben elérte a mélypontját.

A magyarországi folyamatokkal ellentétben az eurozónában a szigorítási ciklusban visszahajlás történt az EKB legújabb hitelezési felmérése alapján⁴, ugyanis a bankok nettó 11 százaléka szigorított a hitelezési feltételeken az előző negyedévhez képest, szemben az előző felmérésben jelzett 3 százalékkal, elsősorban forrásoldali és likviditási feszültségek miatt.

BÁR A BANKOK NYITOTTAK A PROBLÉMÁS HITELEK ÁTÜTEMEZÉSÉRE, EGYRE TÖBB ADÓSON MÁR EZ SEM SEGÍT

A hitelezési aktivitás mellett ismételen kiemelten foglalkoztunk az állományban lévő problémás ügyfelek hiteleinek átstrukturálásával is. Az átstrukturált hitelek aránya (az adott szegmensben átstrukturált hitelek állománya az adott szegmens teljes hitelállományához viszonyítva) 2010 második negyedévének végére a nagyvállalati hitelállományon belül 5 százalék fölé emelkedett az első negyedévi 3,5 százalékról. Ezzel szemben az átstrukturált hitelállomány a kis- és középvállalati szegmensben 3,5 százalék körül, míg az üzleti célú ingatlanhiteleknel 14 százalék körül stagnált (46–47. ábra). A háztartásihitelek-állományban mérsékelten nőtt az átstrukturált hitelek aránya/állománya az előző negyedévhez képest. A lakáscélú hiteleknel 4 százalékról 4,7 százalékra, a szabad felhasználású jelzáloghiteleknel 8,1 százalékról 9,4 százalékra emelkedett, míg a gépjármű-finanszírozásnál 5,5 százalék körül stagnált az adott szegmens hitelállományán belül (49. ábra). A bankok számottevő növekedésre számítanak az átstrukturált állományban 2010 végére mind a vállalati (46. ábra), mind a háztartási szegmensben (49. ábra). Ebből az látszik, hogy a bankok továbbra is fontosabbnak tartják helyreállítani a bajba jutott ügyfelek fizetési képességét az átstrukturálásokon keresztül annál, semhogy azonnal megkezdjék a fedezetértvényesítést, behajtást.

Az átstrukturálás sikerességét nézve megállapítható, hogy az átstrukturálásokat követően ismételen nem fizető adósok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya drasztikusan emelkedett a vállalati szegmensekben (az adott szegmensben 30 napon túli fizetési késedelembe esett átstrukturált hitelek állománya az adott szegmens teljes átstrukturált hitelállományához viszonyítva). Egy negyedév alatt a kis- és középvállalkozásoknál 9 százalékról 18 százalékra, míg az üzleti célú ingatlanhiteleknel 5 százalékról megközelítőleg 25 százalékra emelkedett (48. ábra) a 30 napon túli fizetési késedelembe esők

⁴ Lásd: <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>.

aránya az átstrukturált hitelállományon belül. A nagyvállalatoknál is jelentős volt a romlás (3,4 százalékról 6 százalékra), de a szint itt jóval mérsékeltebb, mint máshol.

A háztartási szegmensben is tovább romlott az ismételten nem fizető adósok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya 2010 második negyedévében, de mérsékeltebben, mint a vállalati szegmensben. A lakáscélú hiteleknel 19 százalékról 23 százalékra, a szabad felhasználású jelzáloghiteleknel 25 százalékról 30 százalékra, míg a gépjármű-finanszírozásnál 22 százalékról 27 százalékra emelkedett a 30 napon túli fizetési késedelembe esők aránya az átstrukturált hitelállományon belül⁵ (50. ábra). Meg kell jegyezni, hogy az átstrukturált hitelek jelentős része már az átstrukturálás előtt is fizetési késedelembe lévő hitel volt. Ebből a szempontból nézve az átstrukturált jelzáloghitelek közel háromnegyedét sikerült eddig megmenteni a háztartásoknál, ugyanakkor amennyiben a következő időszakban sem történik érdemi javulás a lakosság jövedelmi helyzetében és a foglalkoztatottságban, akkor további romlásra lehet számítani az átstrukturált hitelek portfóliójában.

A bankok válasza alapján az ismételten fizetési késedelembe eső ügyfelek esetében az átstrukturált jelzáloghitelek megközelítőleg 40 százalékánál, míg a gépjármű-finanszírozási konstrukciók háromnegyedénél tervezik a behajtási/fedezetérvényesítési folyamat megindítását, míg a többi esetben vagy a jelenlegi átstrukturálási módszer meghosszabbítását, vagy más módszer alkalmazását tartják célravezetőnek (51. ábra). Tehát a bankok ezen hitelek esetében sem tekintik a fizetési képességet feltétlenül reménytelennek a jövőre nézve, de ehhez az ügyfelek részéről is konstruktív hozzáállás szükséges.

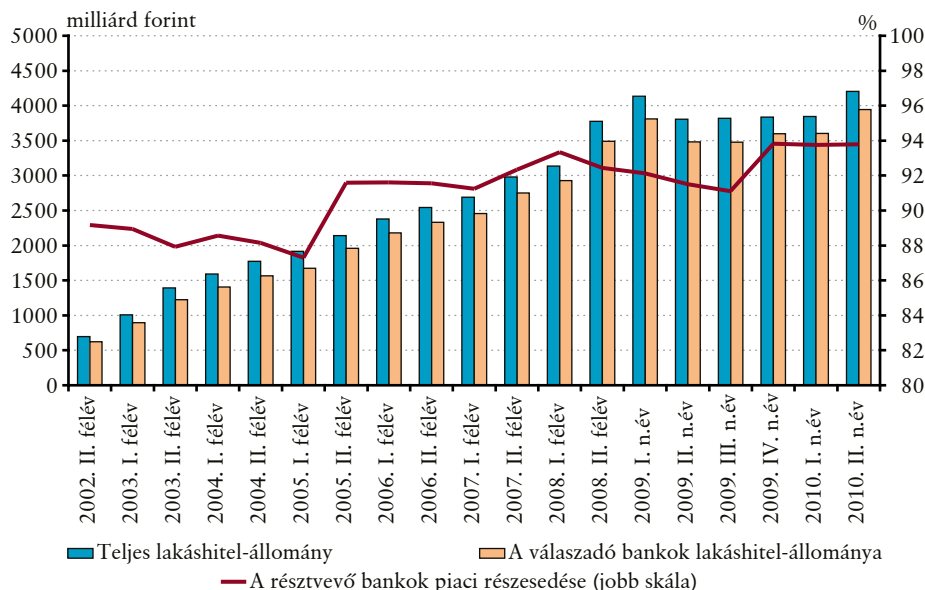
⁵ Ennek mintegy fele a fizetési késedelemmel már 90 napon is felül van a háztartási szegmensben.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

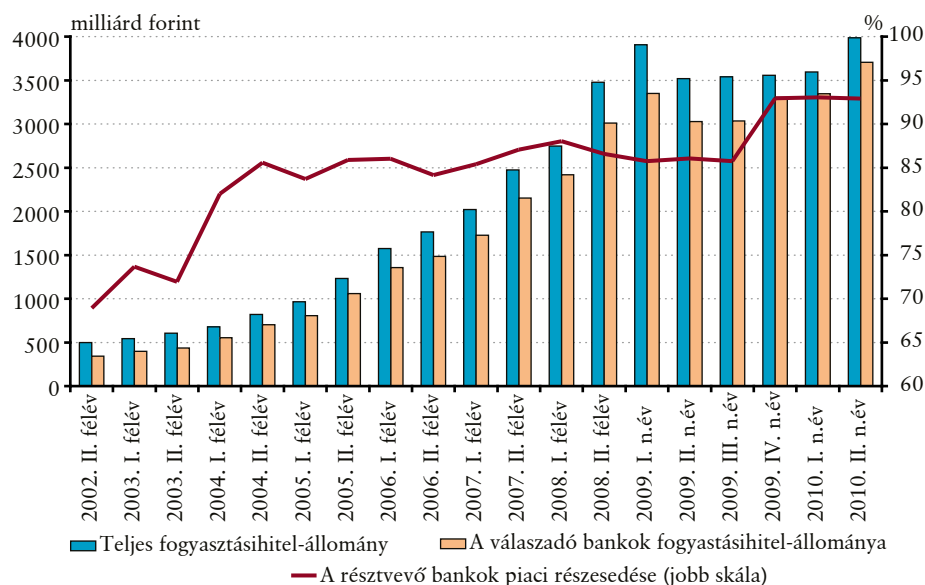
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

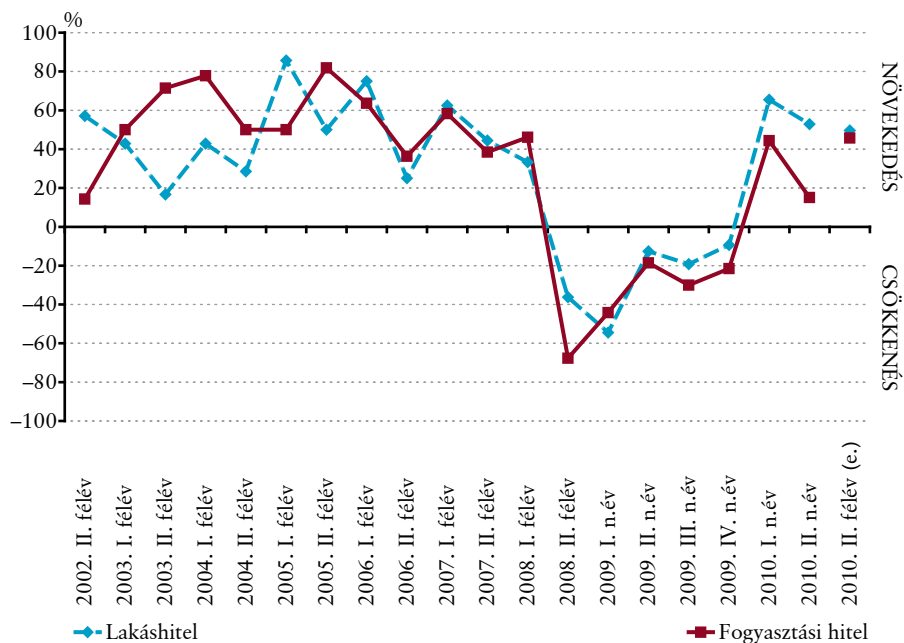

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmenyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

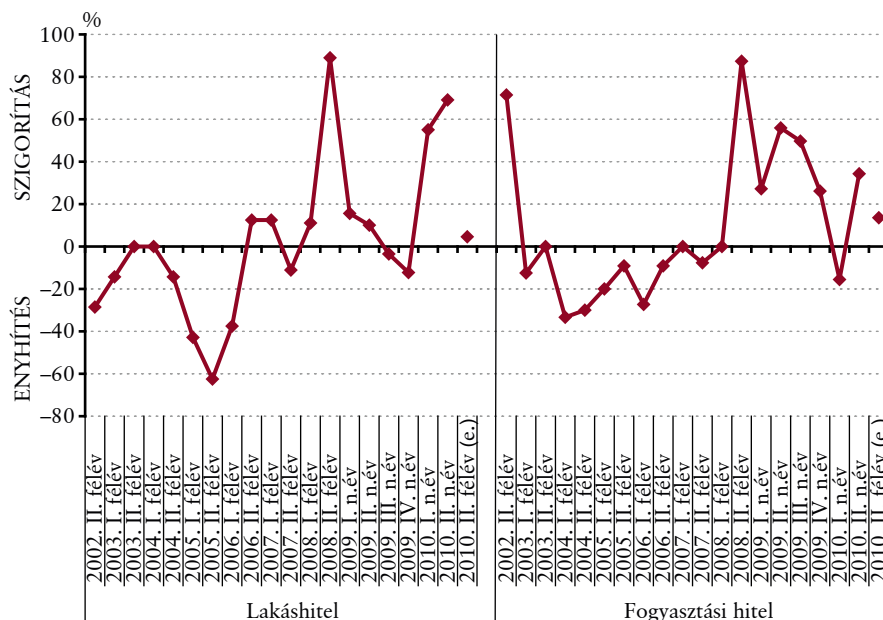
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

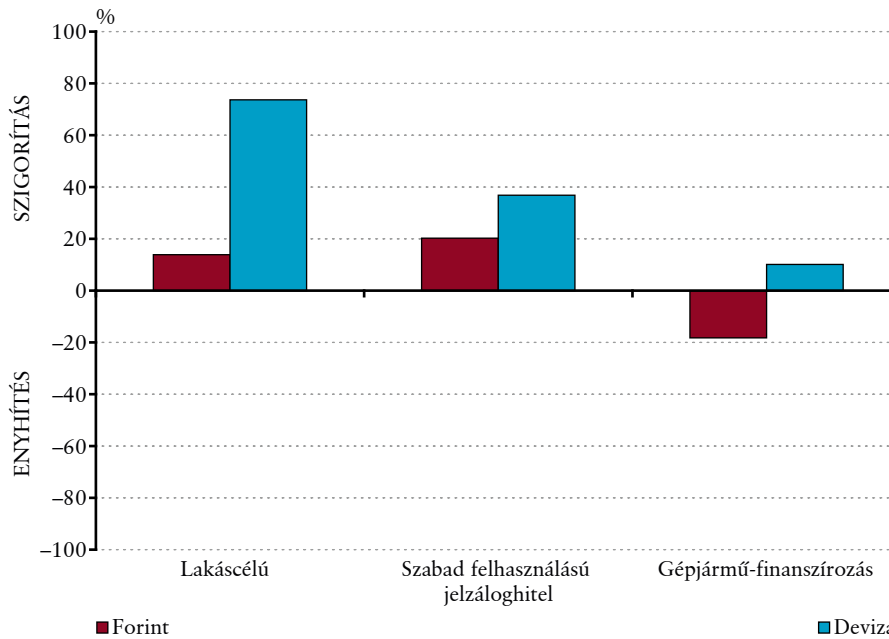
Hitelezési feltételek/ hitelképességi standardok a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

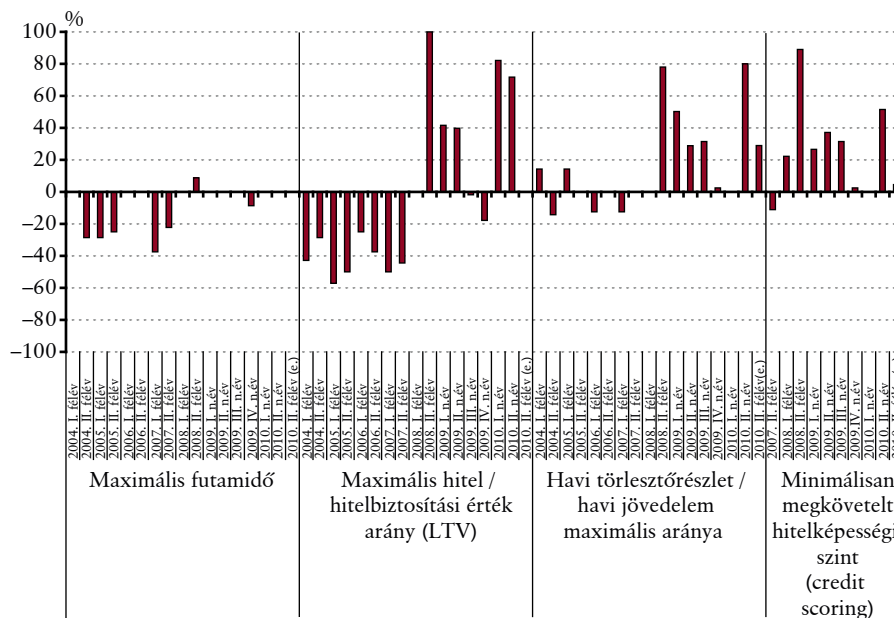

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételek/ hitelképességi standardok a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán*(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)**Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.*

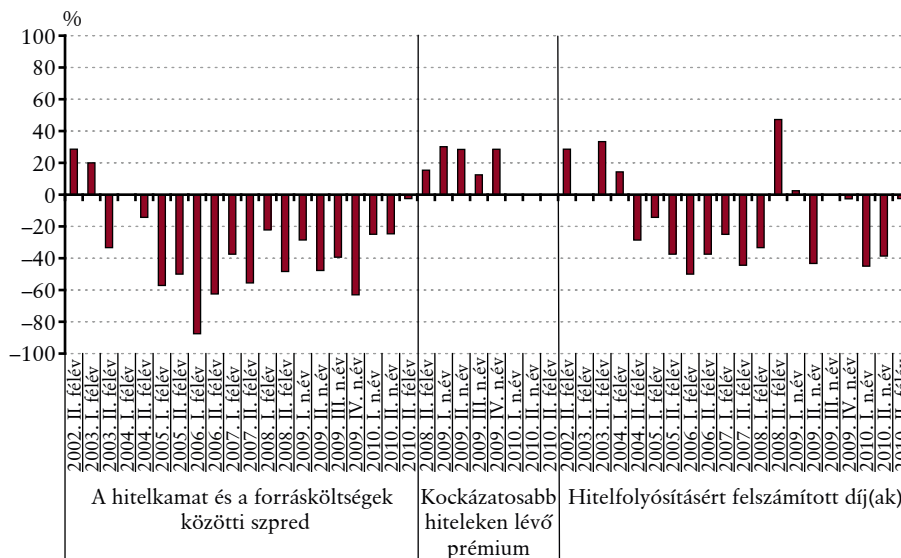
6. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán*(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, a pozitív érték szigorításra, a negatív érték enyhítésre utal piaci részesedéssel súlyozva)**Megjegyzés: a szigorítás mértékét az ábra nem mutatja.*

7. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, a pozitív érték szigorításra, a negatív érték enyhítésre utal piaci részesedéssel súlyozva)

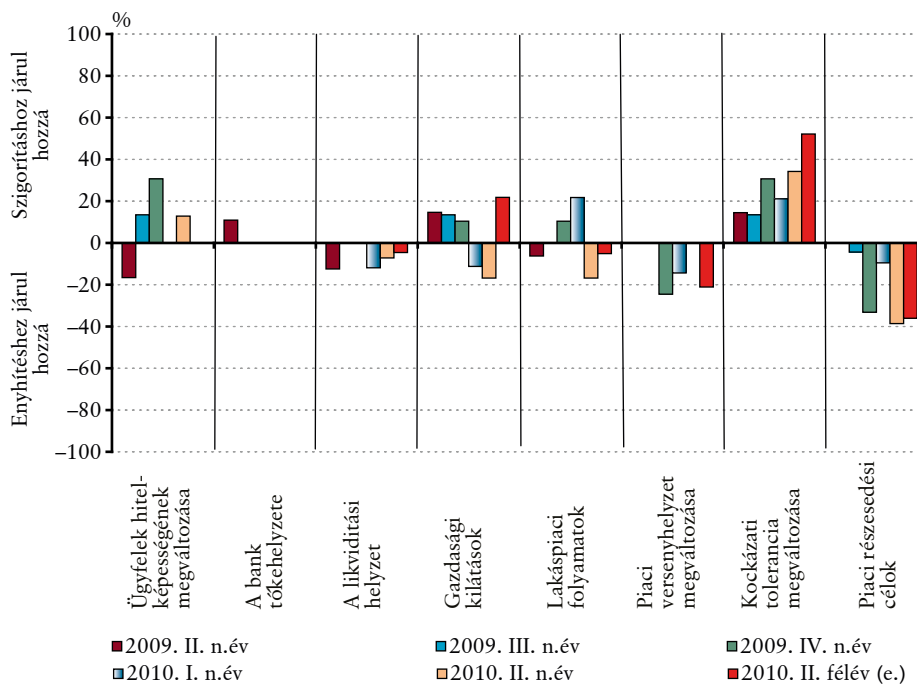

Megjegyzés: a szigorítás mértékét az ábra nem mutatja.

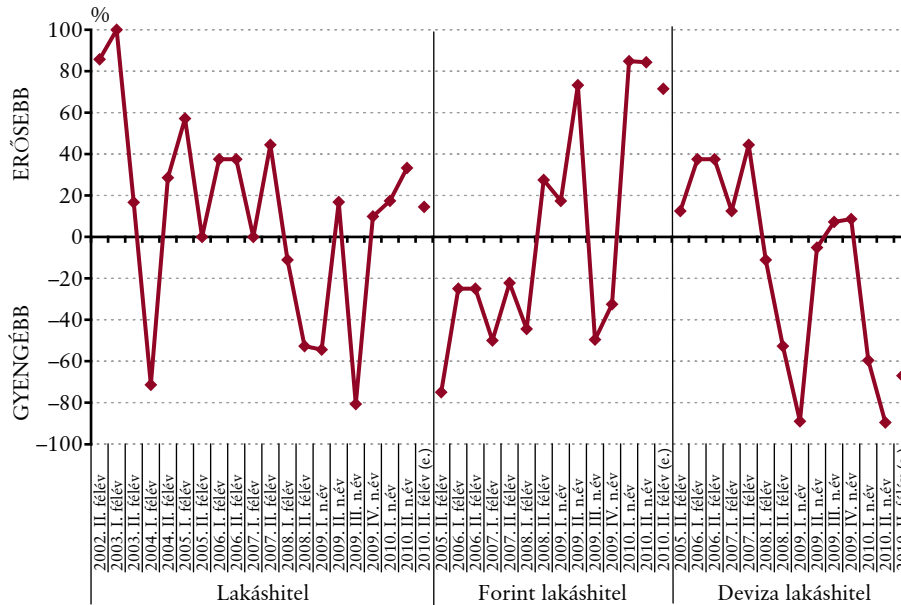
8. ábra

A hitelképességi standardok és a hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

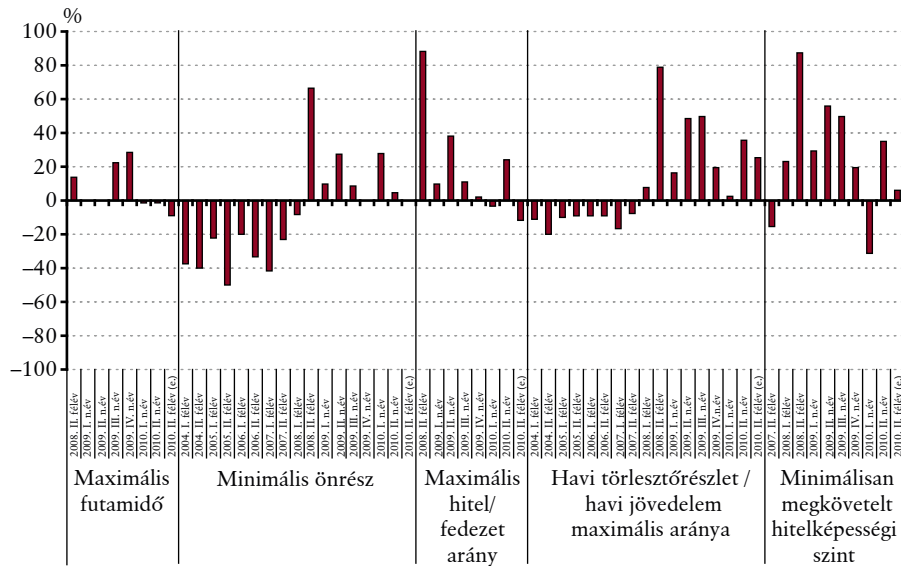
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9. ábra

Hitelkereslet a lakáscélú hitelek piacán*(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)*

10. ábra

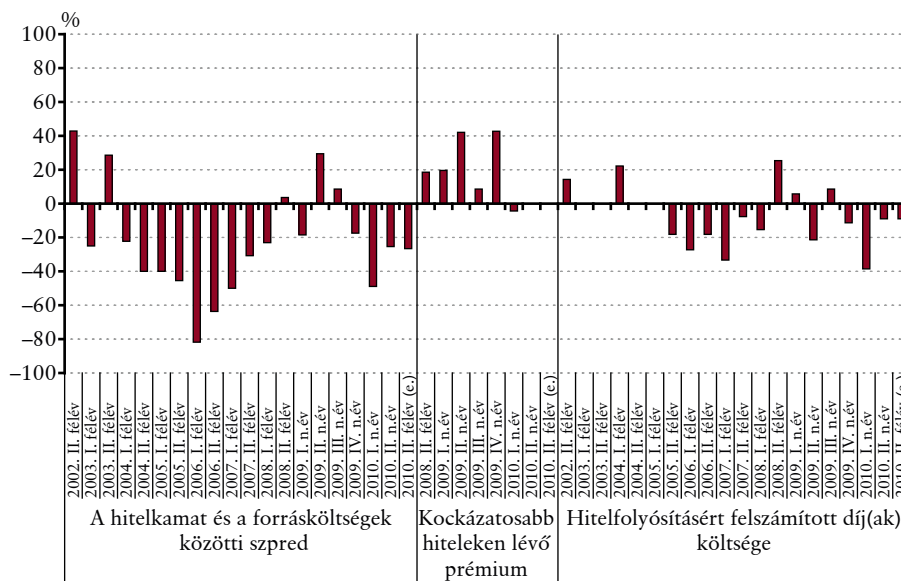
Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán*(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, a pozitív érték szigorításra, a negatív érték enyhítésre utal piaci részesedéssel súlyozva)*

Megjegyzés: a szigorítás mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, a pozitív érték szigorításra, a negatív érték enyhítésre utal piaci részesedéssel súlyozva)

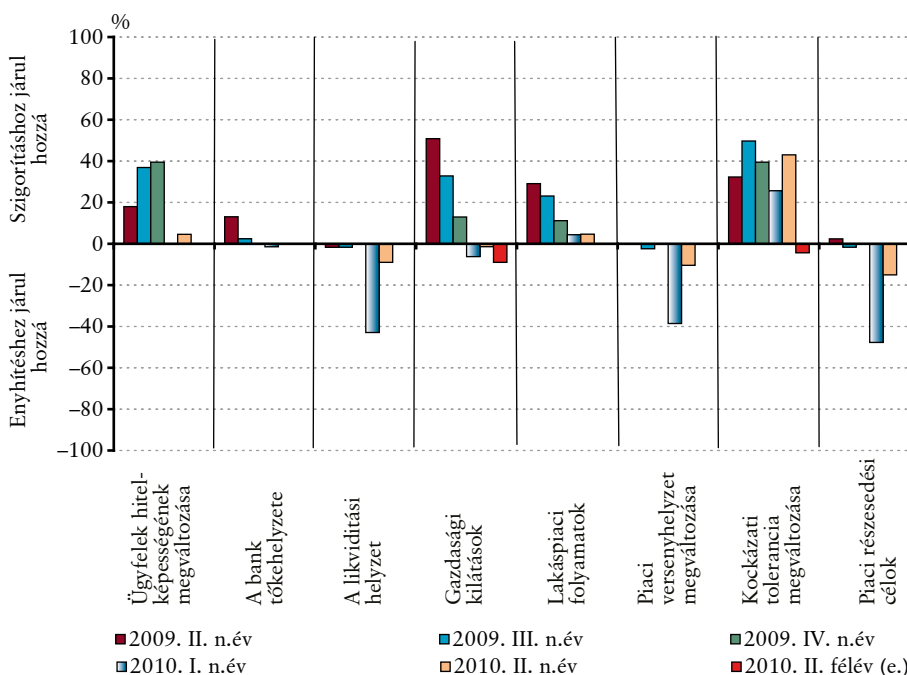

Megjegyzés: a szigorítás mértékét az ábra nem mutatja.

12. ábra

A hitelképességi standardok és a hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

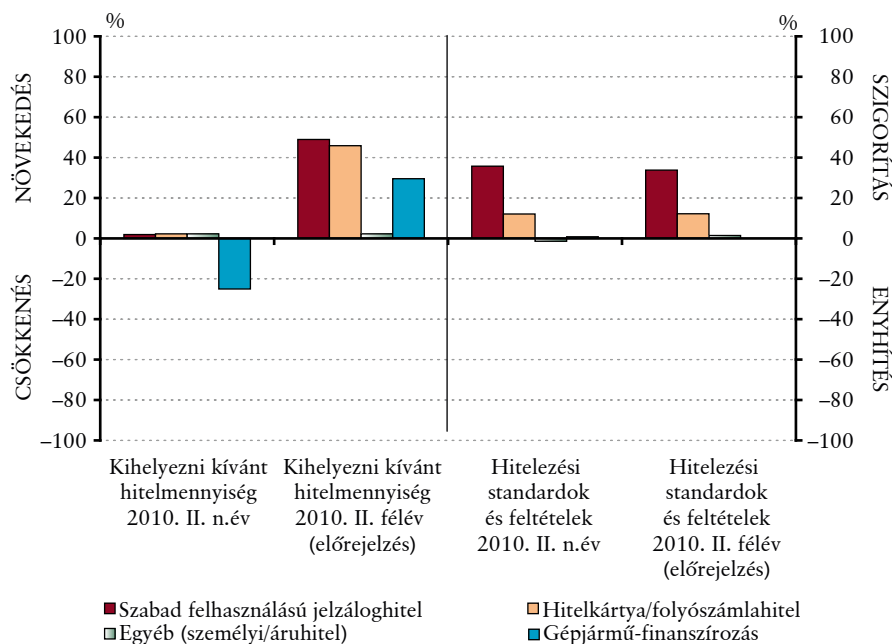

13. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi standardok/feltételek a különböző fogyasztási típusú hiteltermékeknel

(a növekedést [szigorítást] és csökkenést [enyhítést] jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

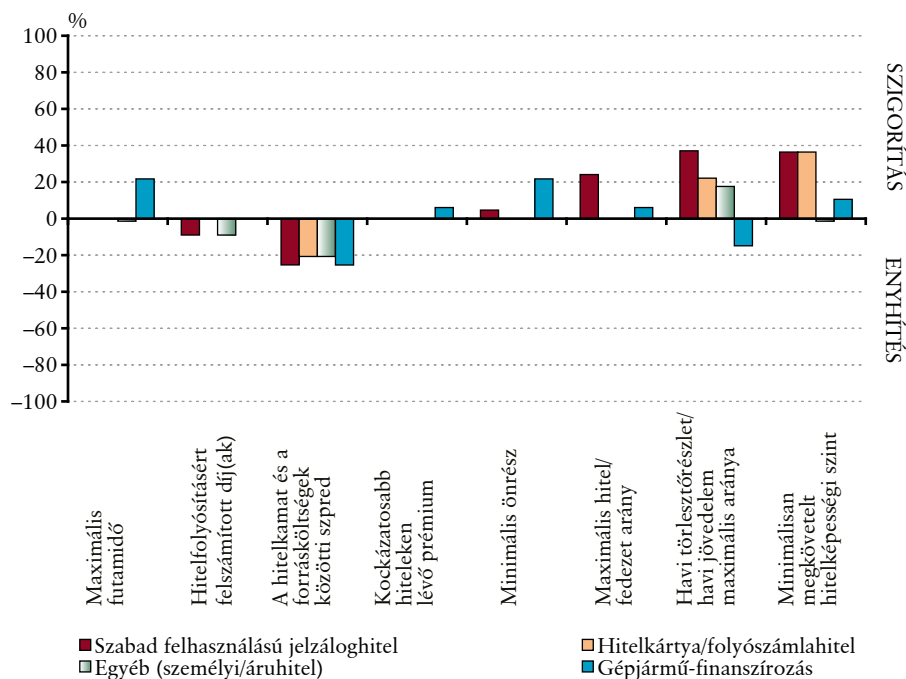

Megjegyzés: a szigorítás mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

Hitelezési feltételek a különböző fogyasztási hitel-termékeknel

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

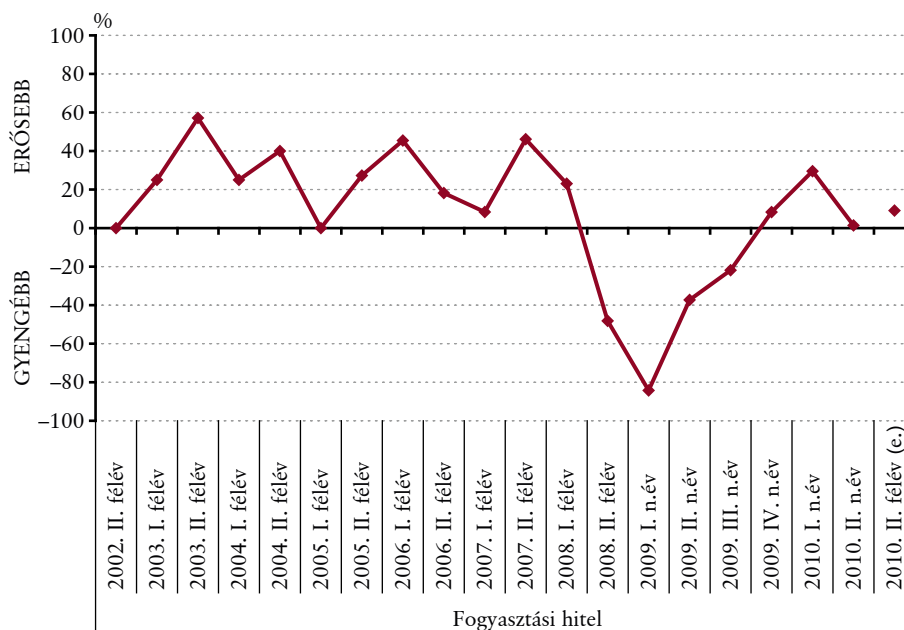

Megjegyzés: a szigorítás mértékét az ábra nem mutatja.

15. ábra

Hitelkereslet a fogyasztási hitelek piacán

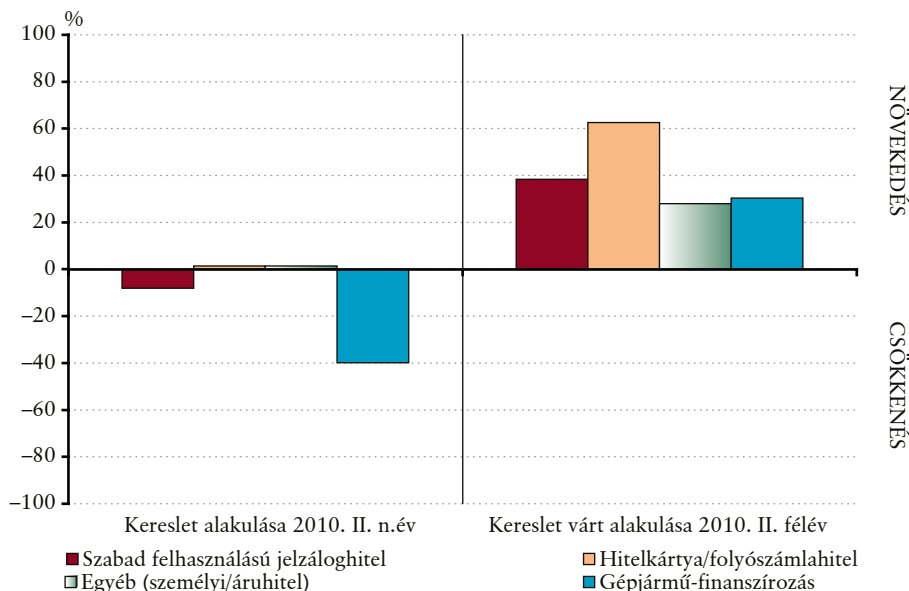
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

16. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

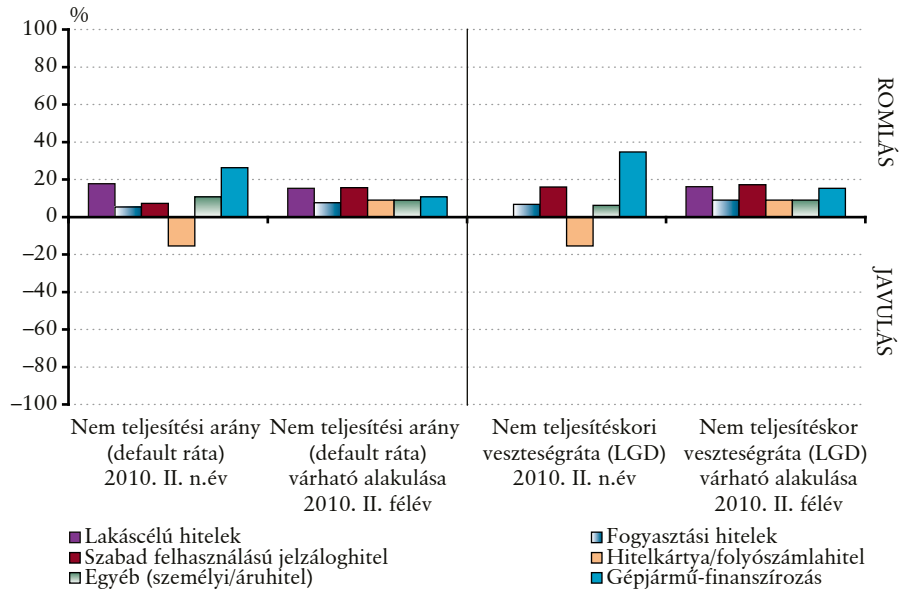
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

17. ábra

A háztartási hitelek nem teljesítési aránya és a nem teljesítéskori veszteségrátája

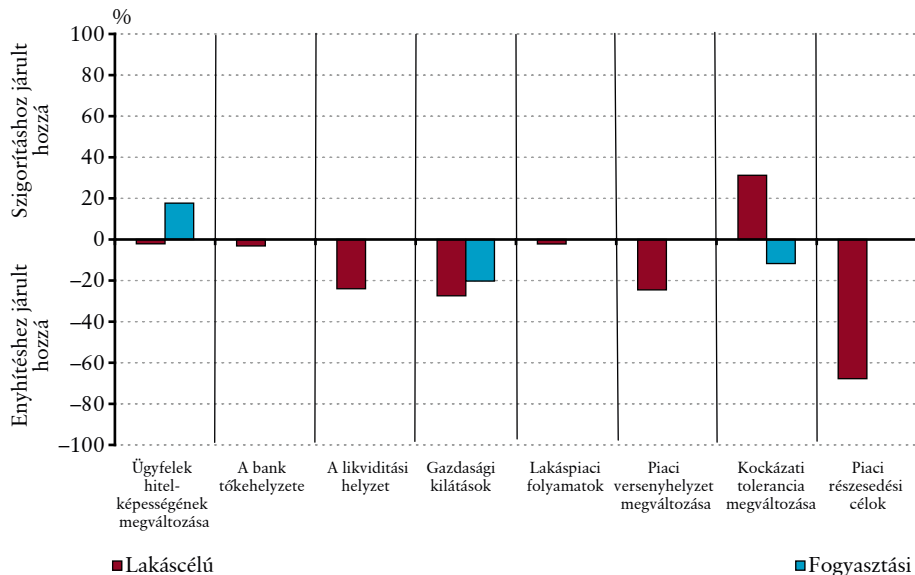
(a kockázatnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

18. ábra

A bankok 2010 első félévére korábban megfogalmazott várakozásai a hitelezési feltételekre

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

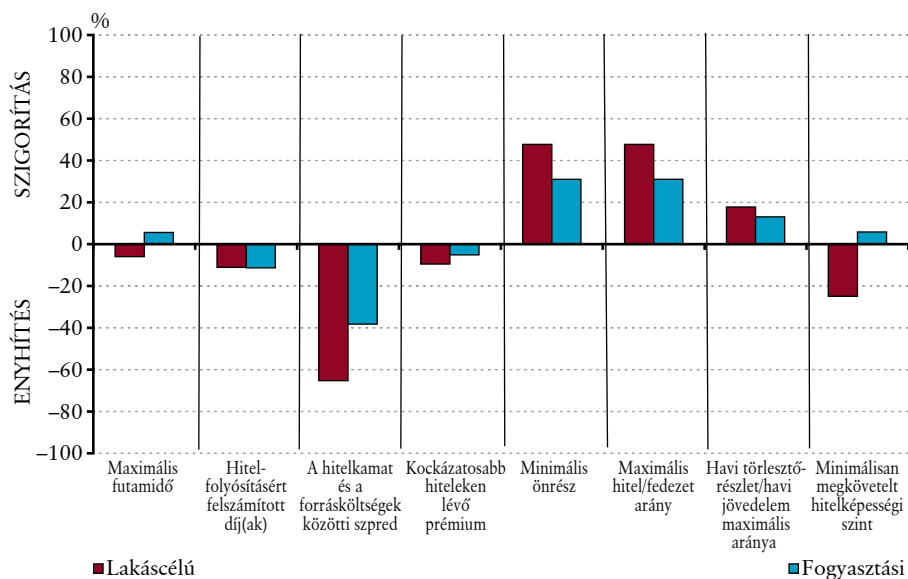

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

19. ábra

A bankok 2010 első félévére vonatkozó korábbi várakozásai a szigorításra/enyhítésre ható tényezőkkel kapcsolatban

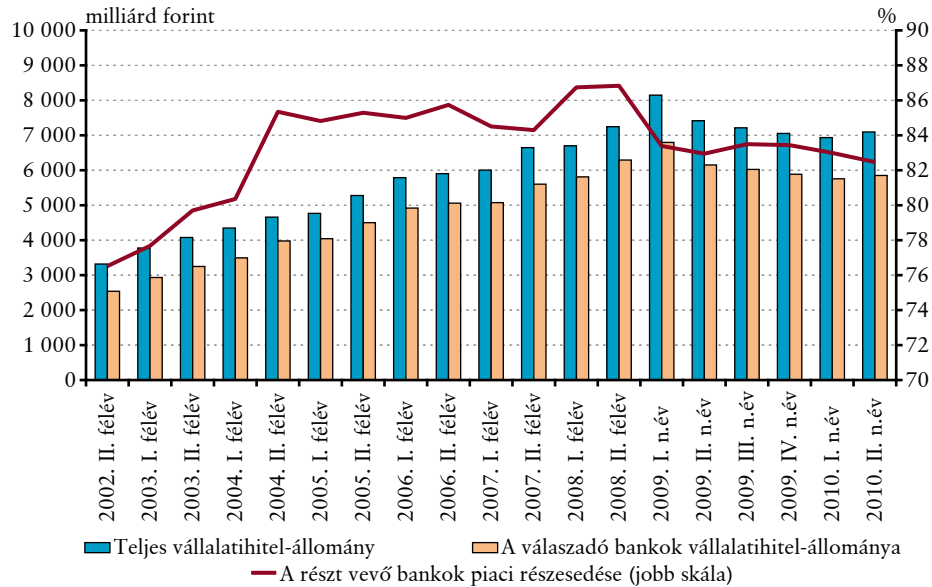
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

VÁLLALATI SZEGMENS

20. ábra

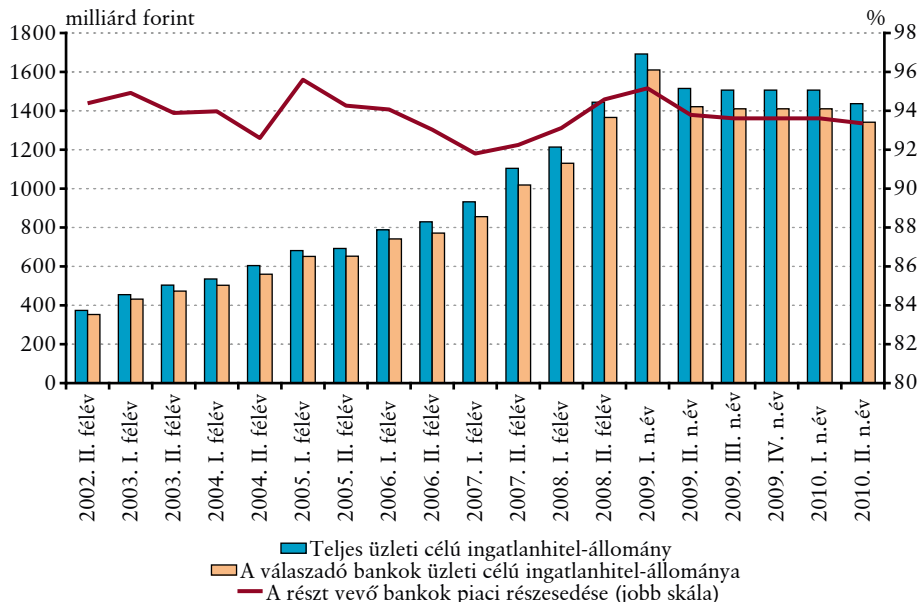
A teljes vállalati hitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

21. ábra

Az üzleti célú projekthitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

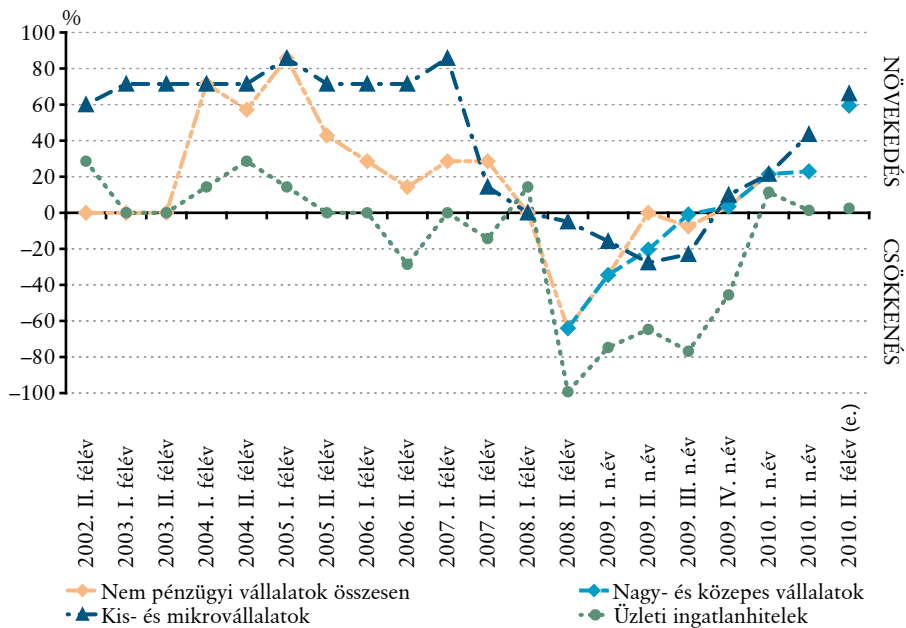

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

22. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

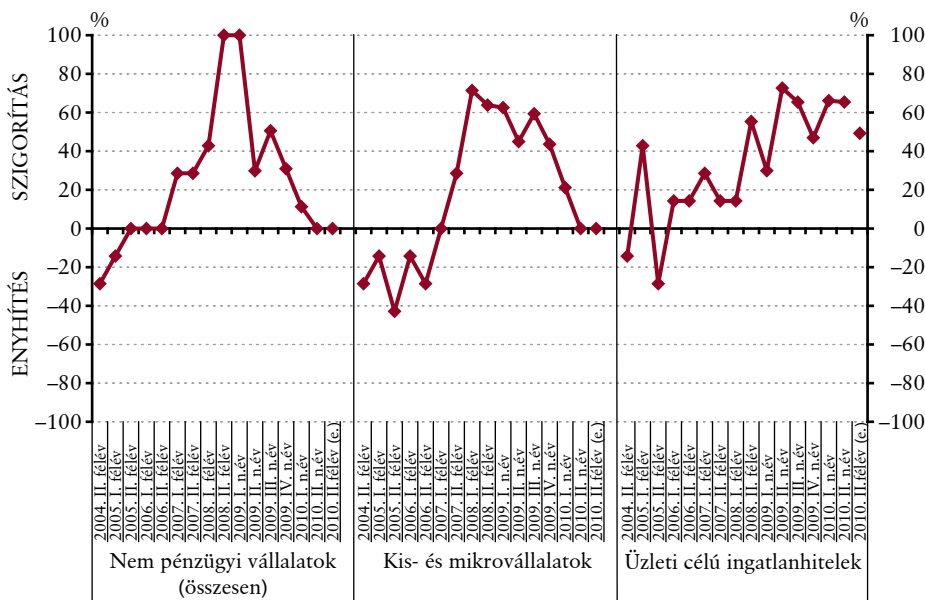
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

23. ábra

Hitelképességi feltételek és hitelezési standardok az egyes vállalati kategóriákban és az üzleti célú ingatlanhiteleknel

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

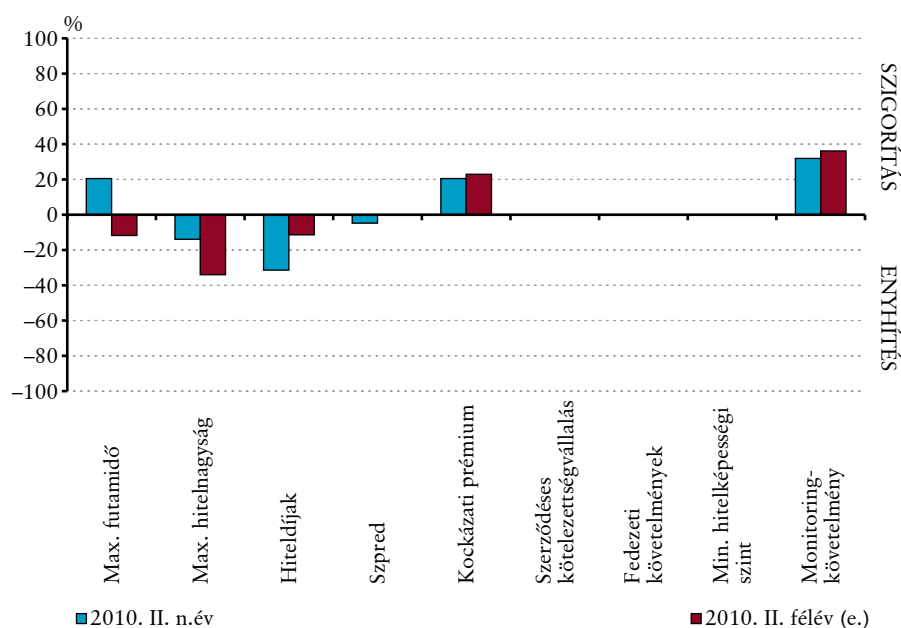

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

Hitelezési feltételek a vállalati üzletágban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

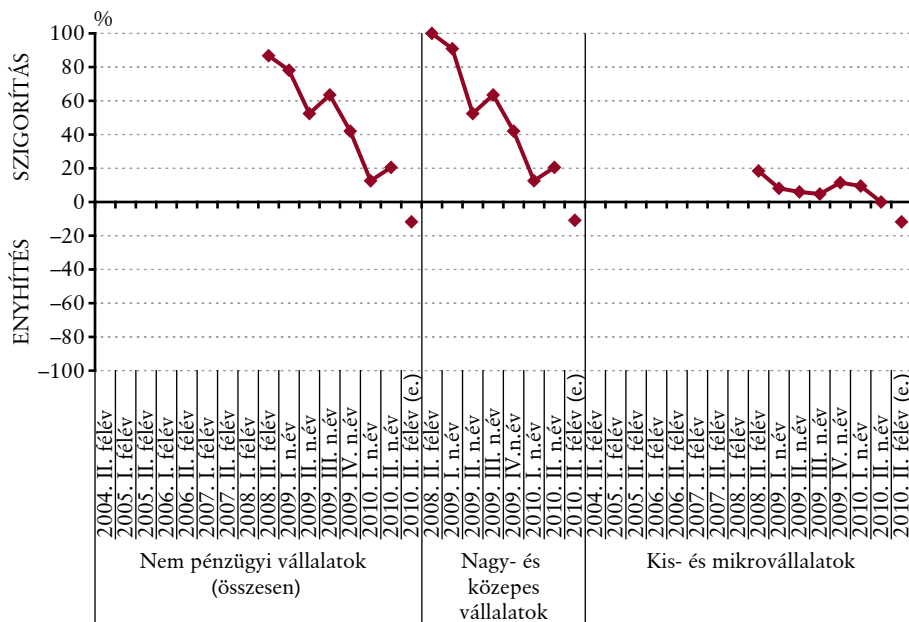

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

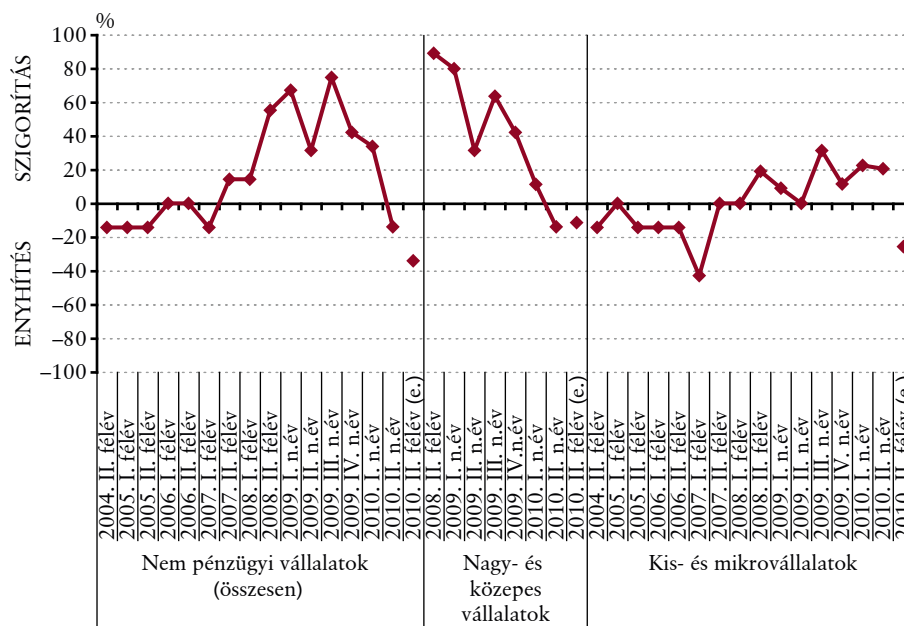

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

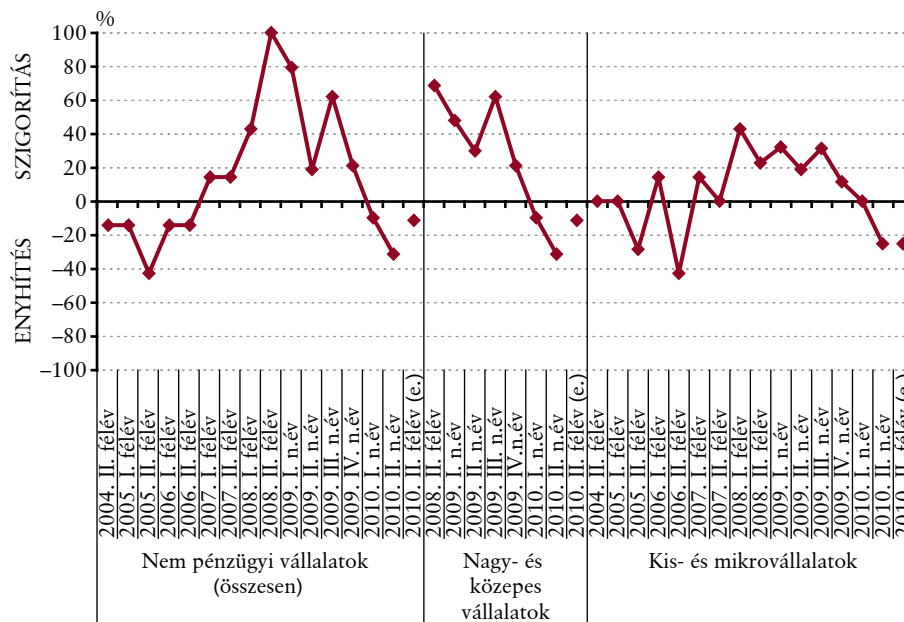

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

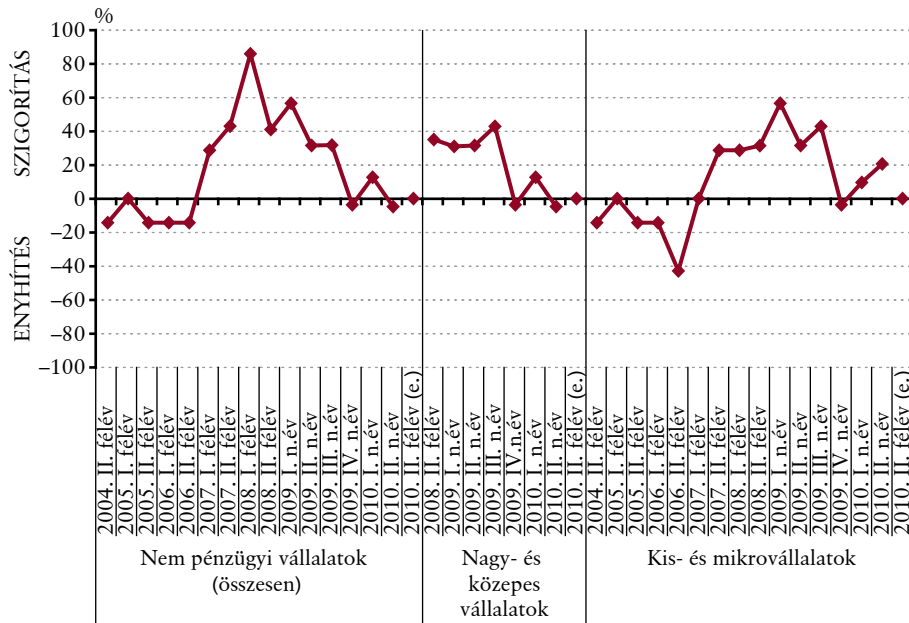
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

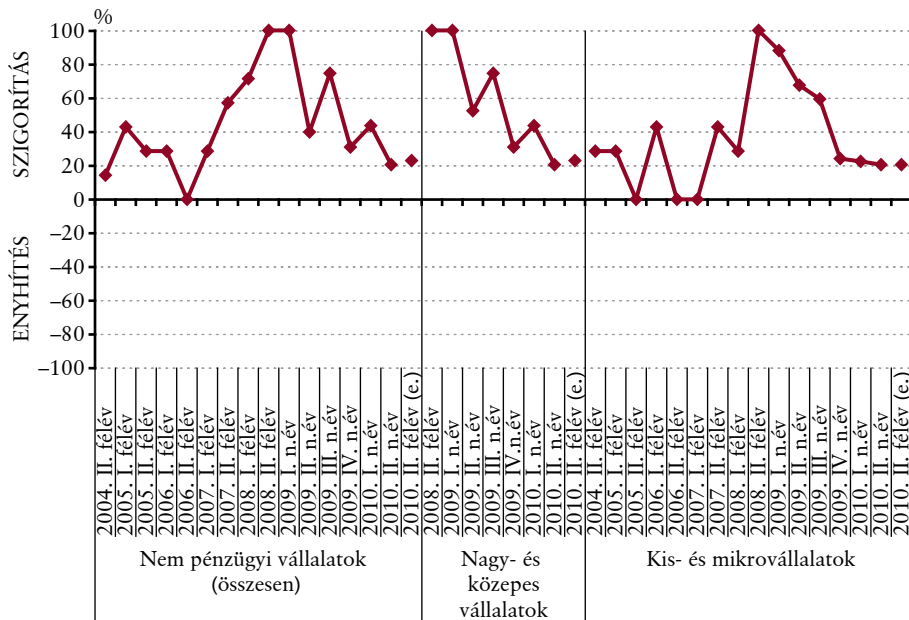

28. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban*(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)*

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

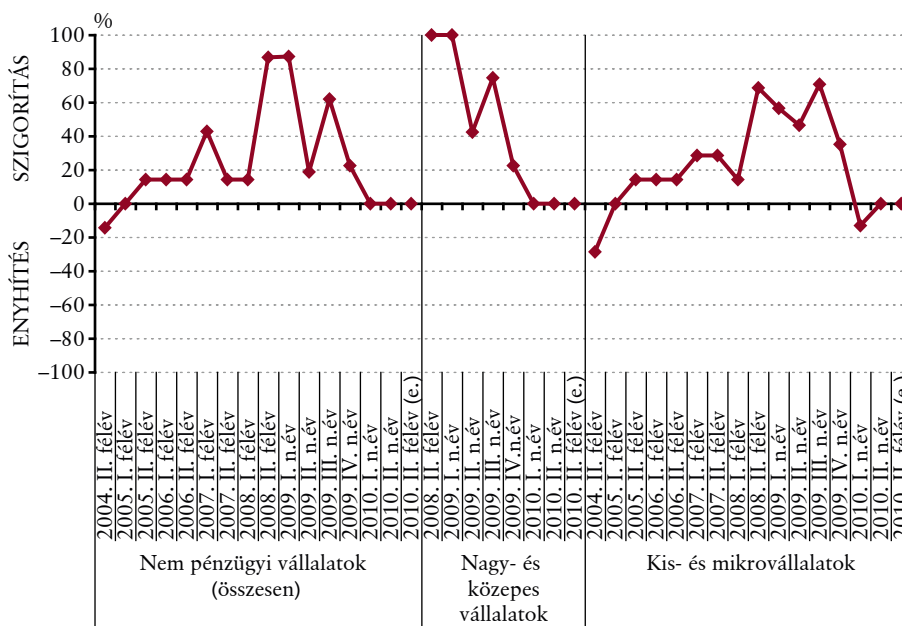
A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati szektorokban*(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)*

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

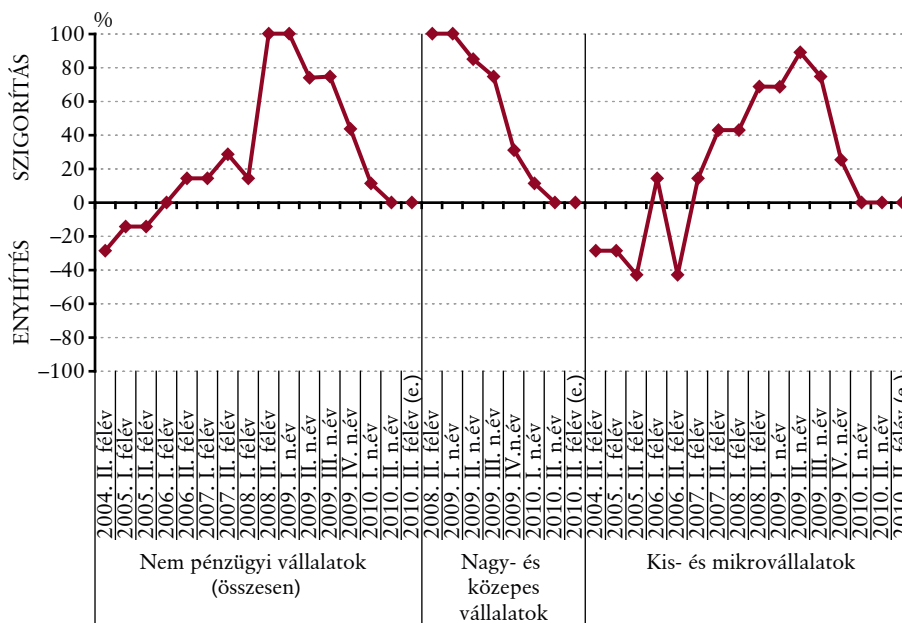

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

31. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati szektorokban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

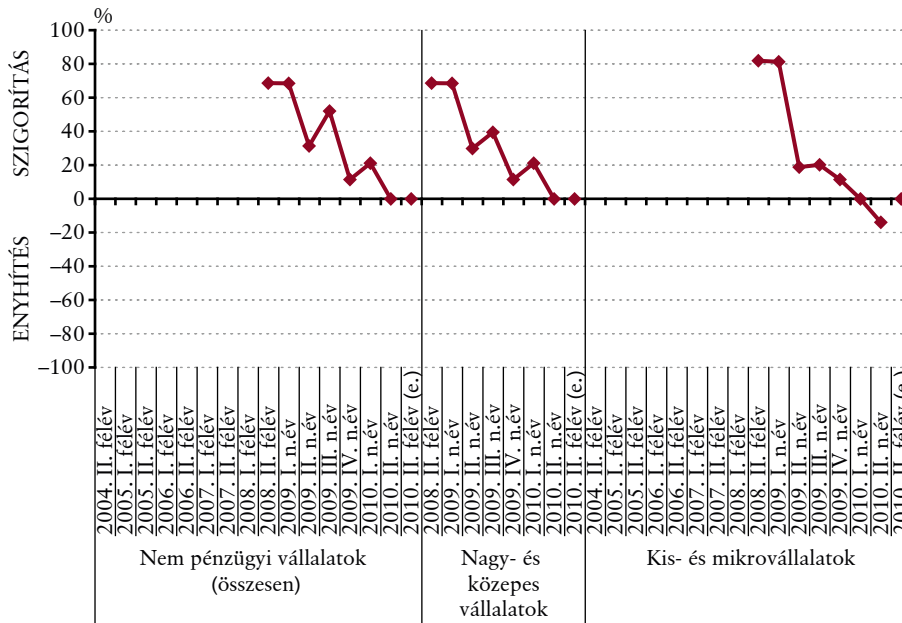

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

32. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

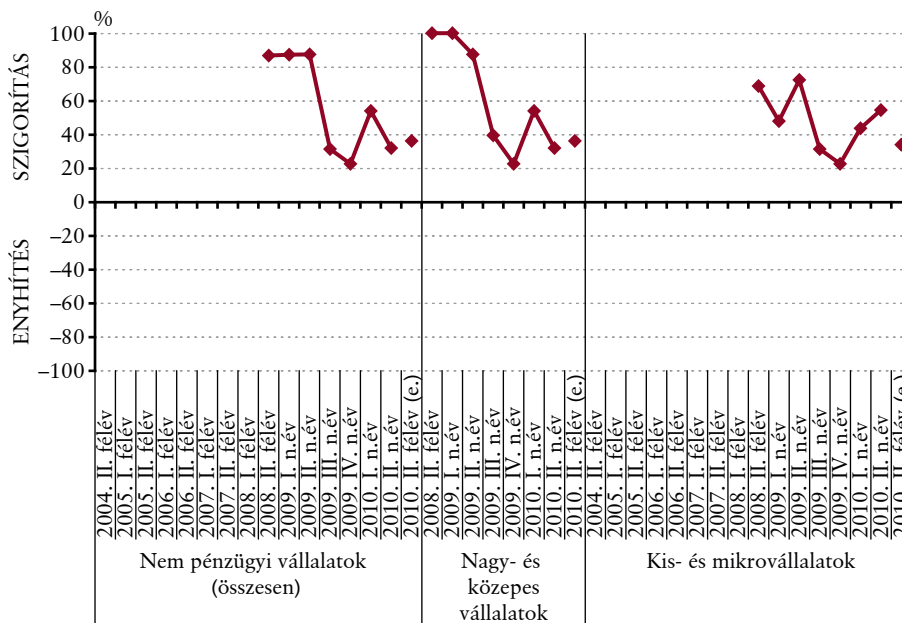

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

33. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

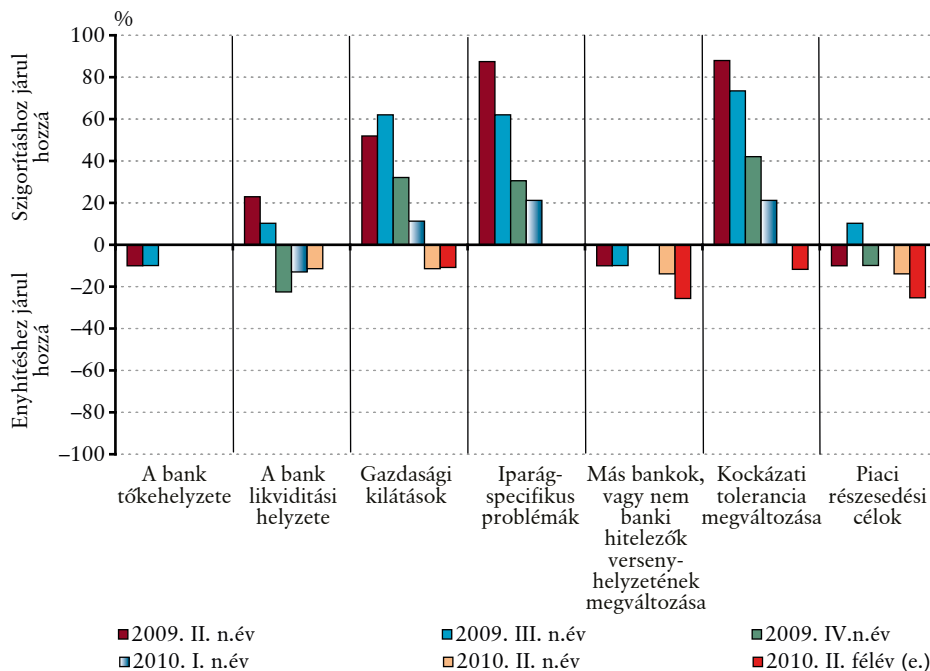

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

34. ábra

A hitelképességi standardok és a hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

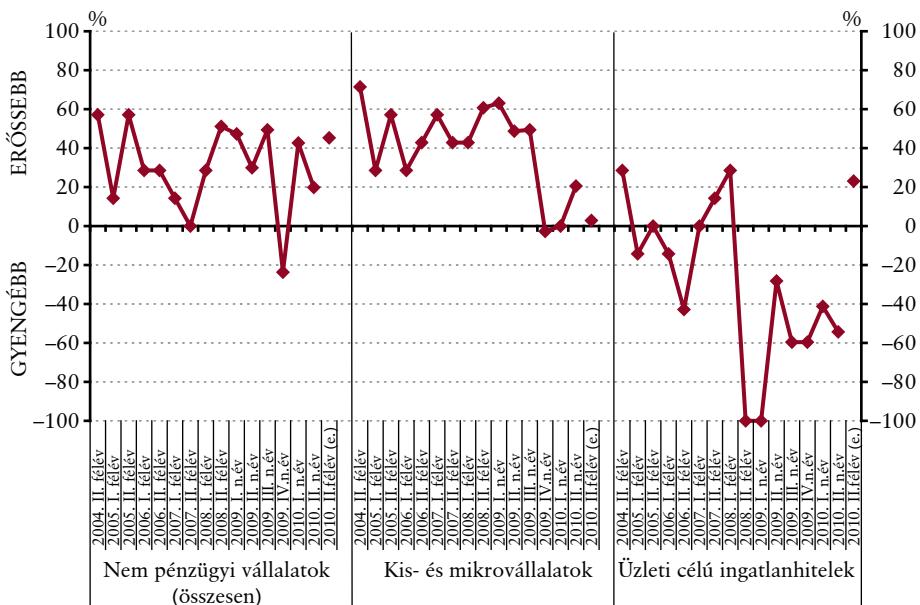
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A hitelkereslet vállalatméret szerint

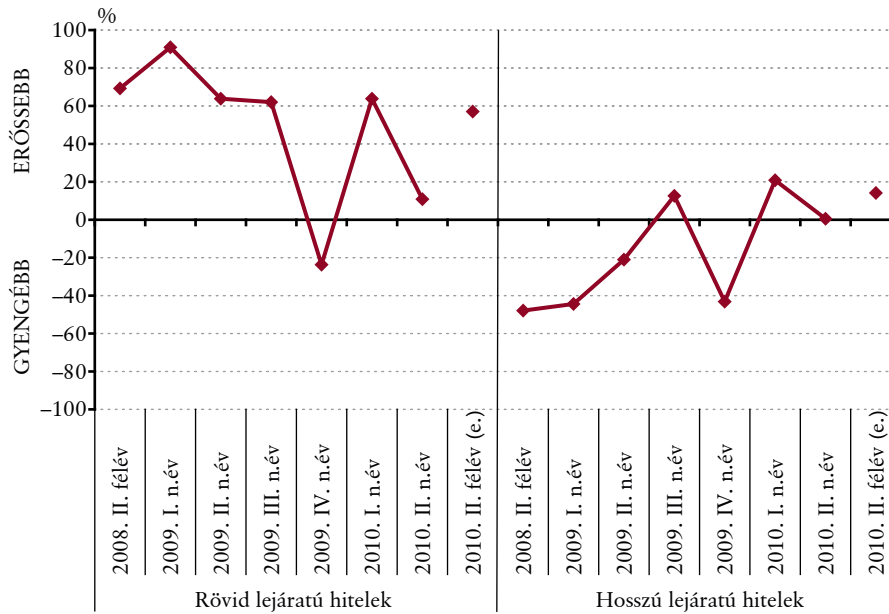
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

36. ábra

A hitelkereslet lejárat szerint

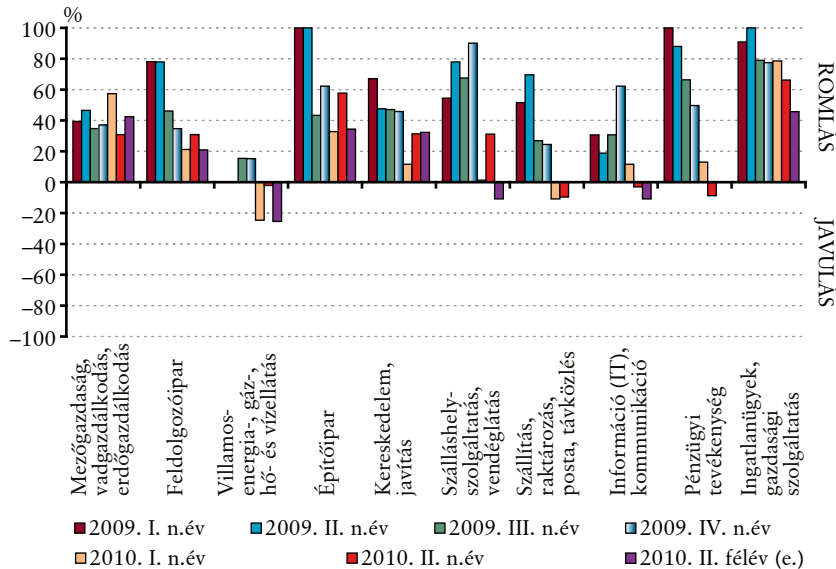
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

37. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

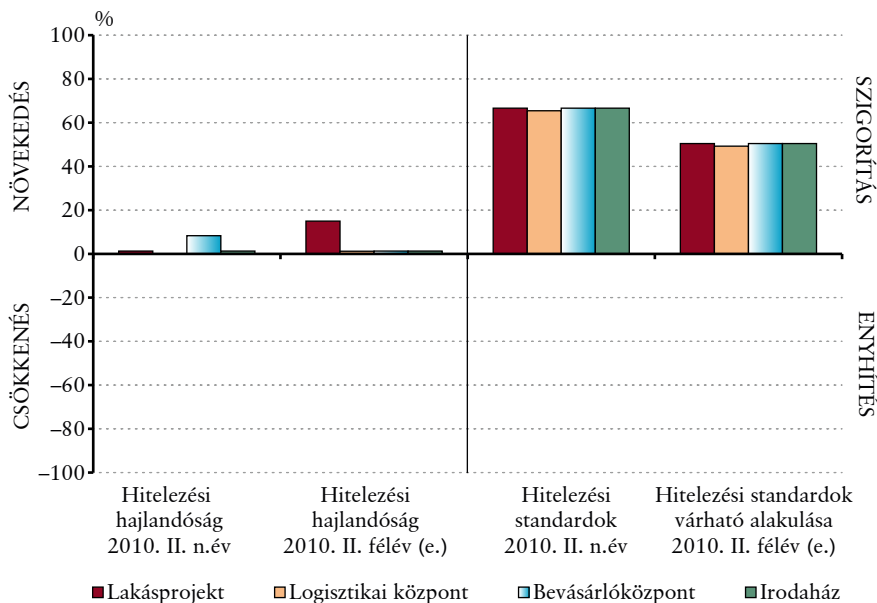
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

38. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelképességi standardok/ feltételek alakulása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

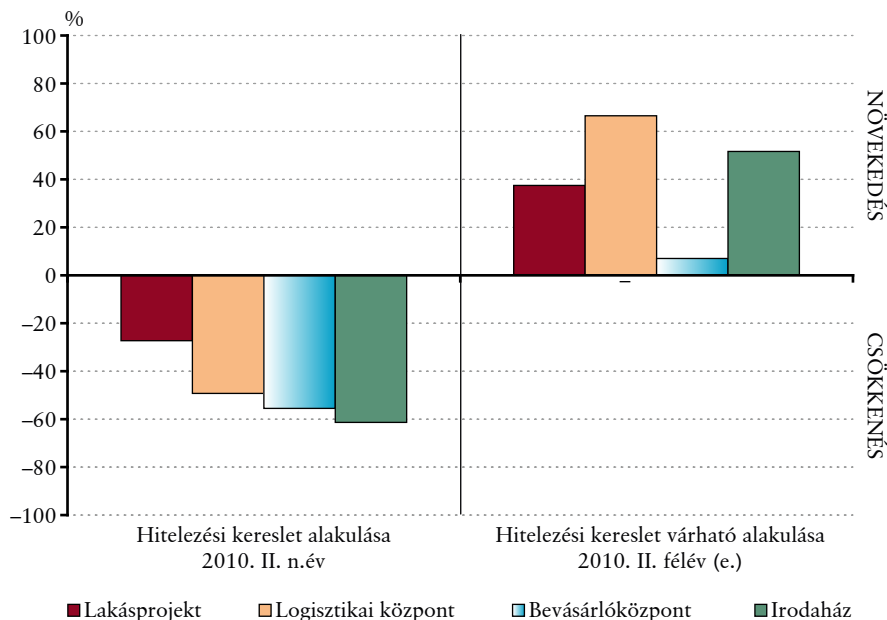
(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

39. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

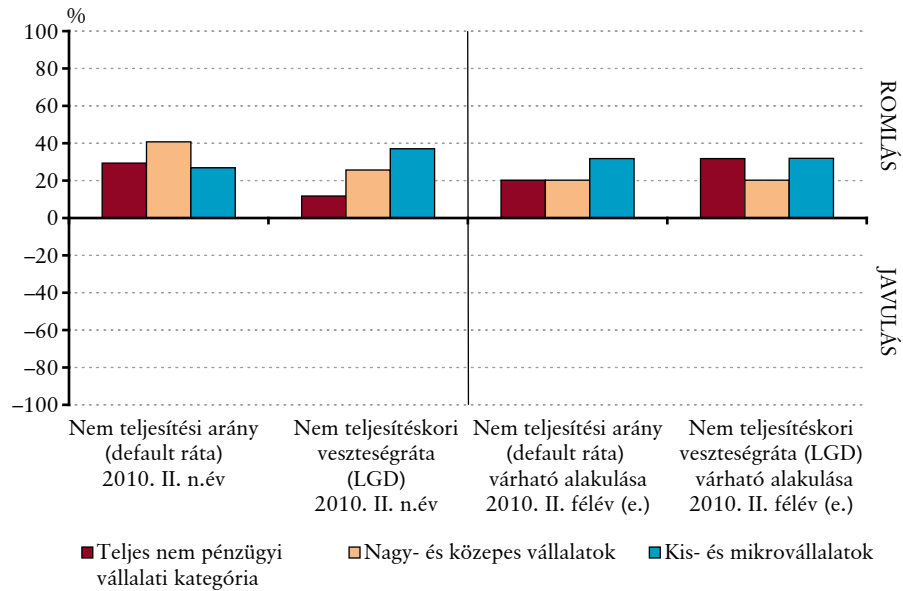
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

40. ábra

A vállalati hitelek kockázatosságának alakulása a nem teljesítési arányra (default ráta) és a nem teljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

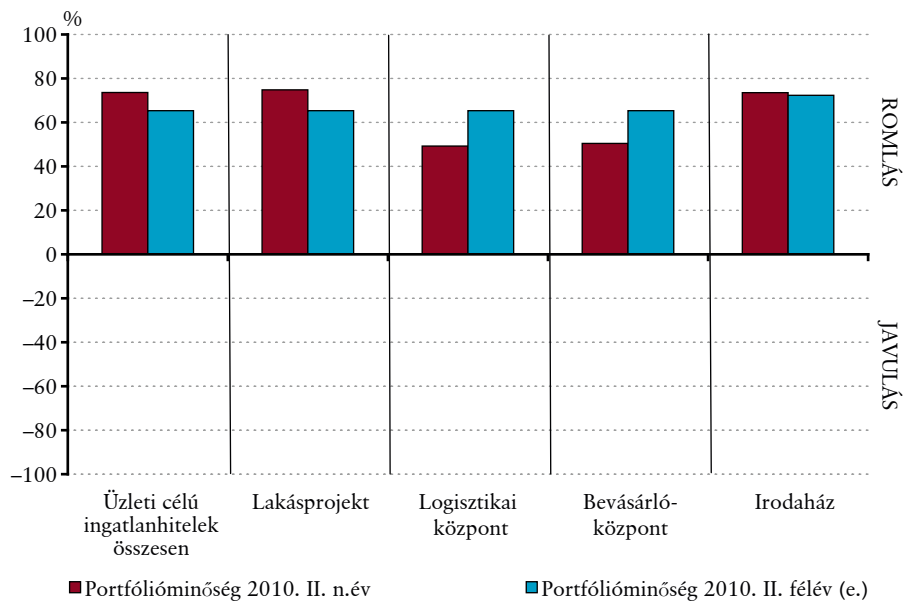
(kockázattövedéket és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

41. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása

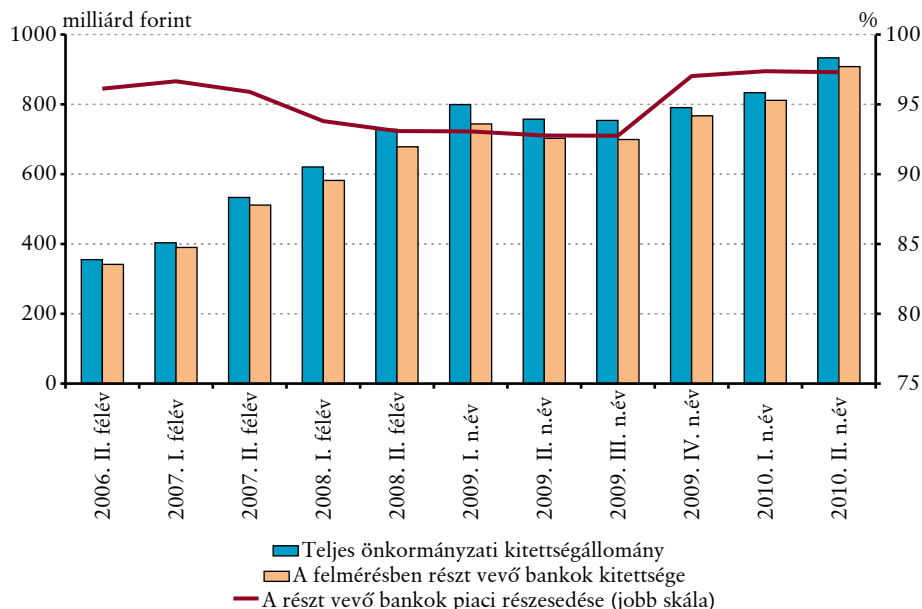
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

42. ábra

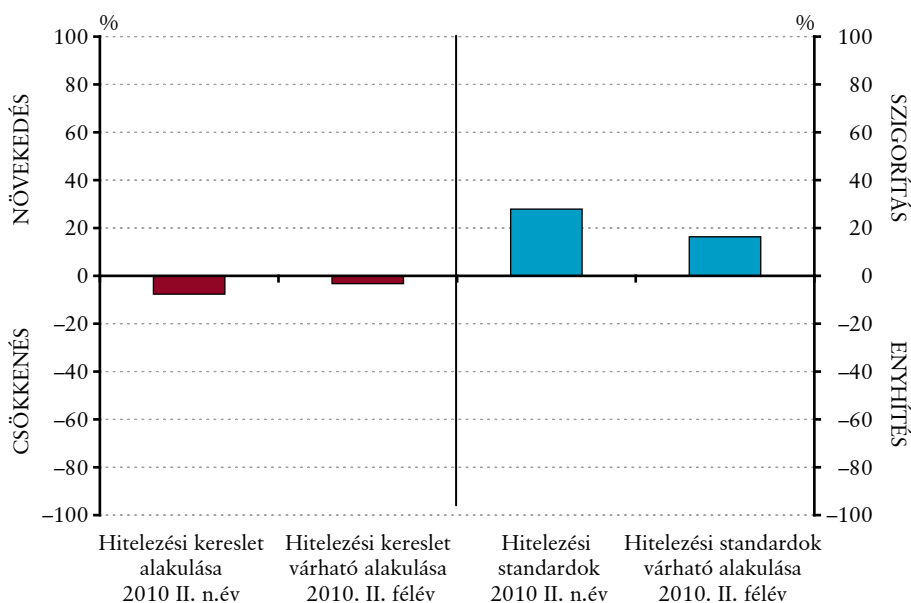
A teljes önkormányzati kitétség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

43. ábra

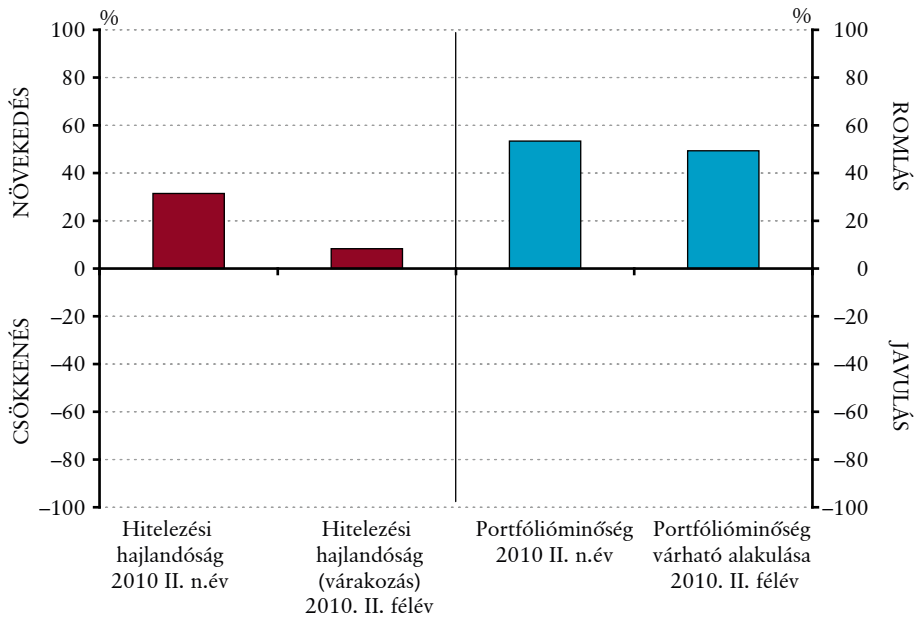
A hitelek iránti kereslet és a hitelképességi standardok/ feltételek az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

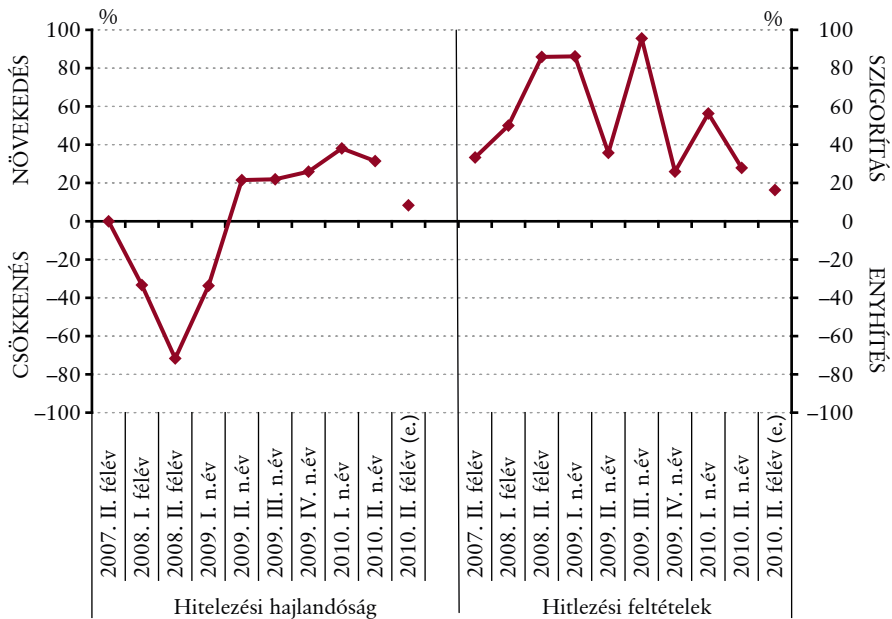

44. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmenység, illetve portfólióminőség az önkormányzati finanszírozásban*(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)*

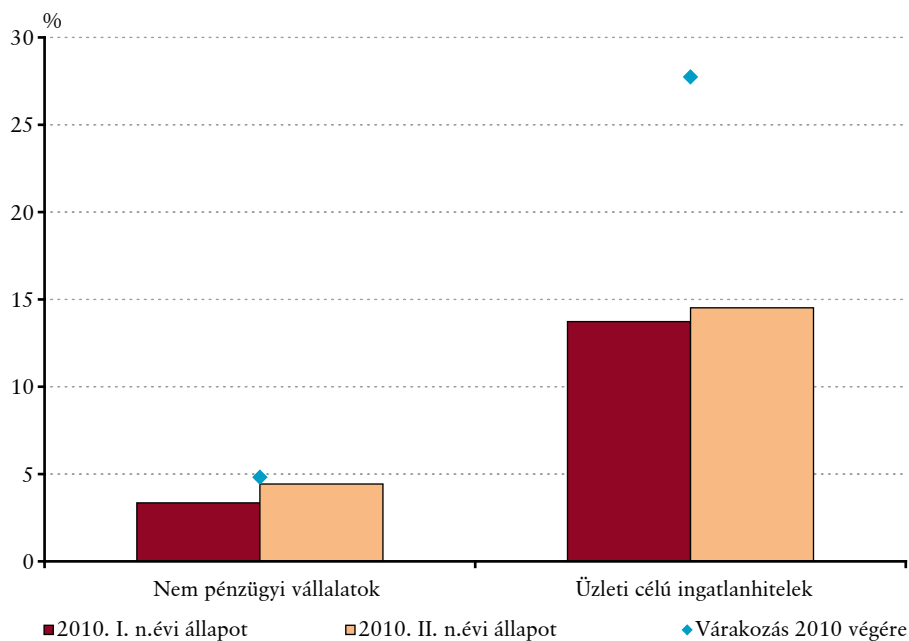
45. ábra

A hitelezési hajlandóság és a hitelezési standardok alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második féléve óta*(a növekedést [szigorítást] és csökkenést [enyhítést] jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)*

AKTUÁLIS TÉMA – ÁTSTRUKTURÁLÁSOK A HÁZTARTÁSI ÉS VÁLLALATI HITELEZÉSBEN

46. ábra

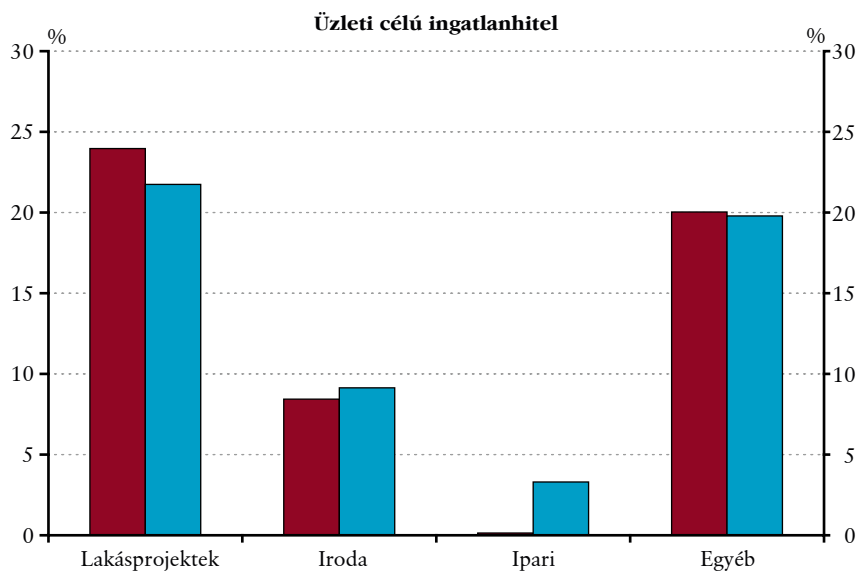
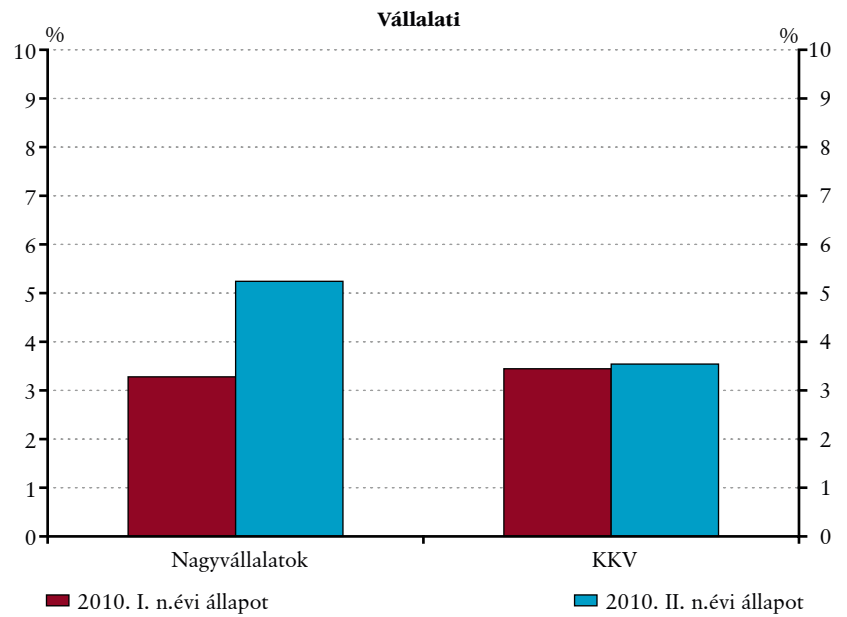
Az átstrukturált hitelek aránya az összesített vállalati, illetve üzleti célú ingatlanhitel-állományhoz viszonyítva a felmérésben részt vevőknél és a bankok várakozásai év végére

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott értékek.

47. ábra

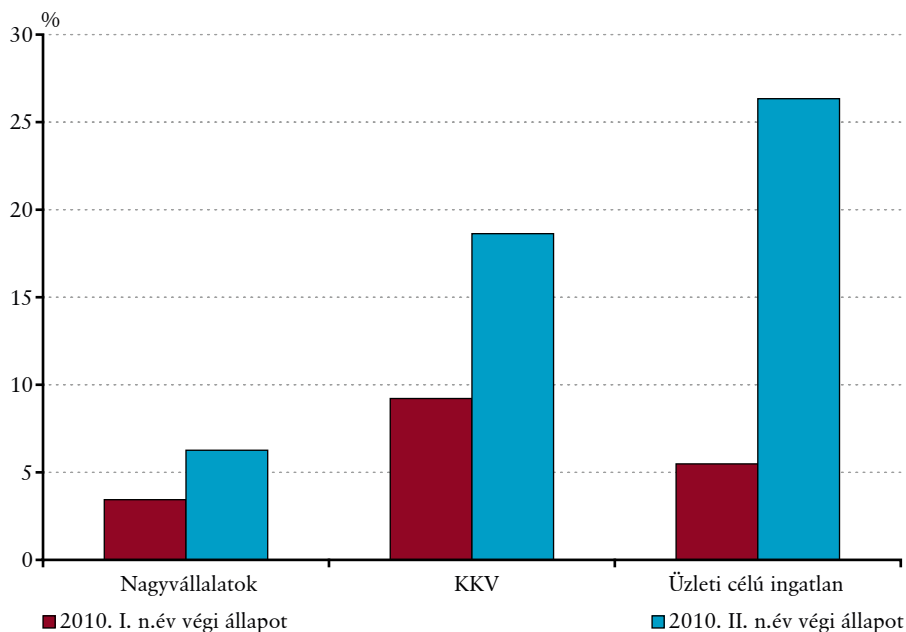
Az átstrukturált hitelek aránya az adott vállalati, illetve üzleti célú ingatlanhitel részszegegenségnek hitelállományához viszonyítva a felmérésben részt vevőknél a vállalati szegegenségben

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott értékek.

48. ábra

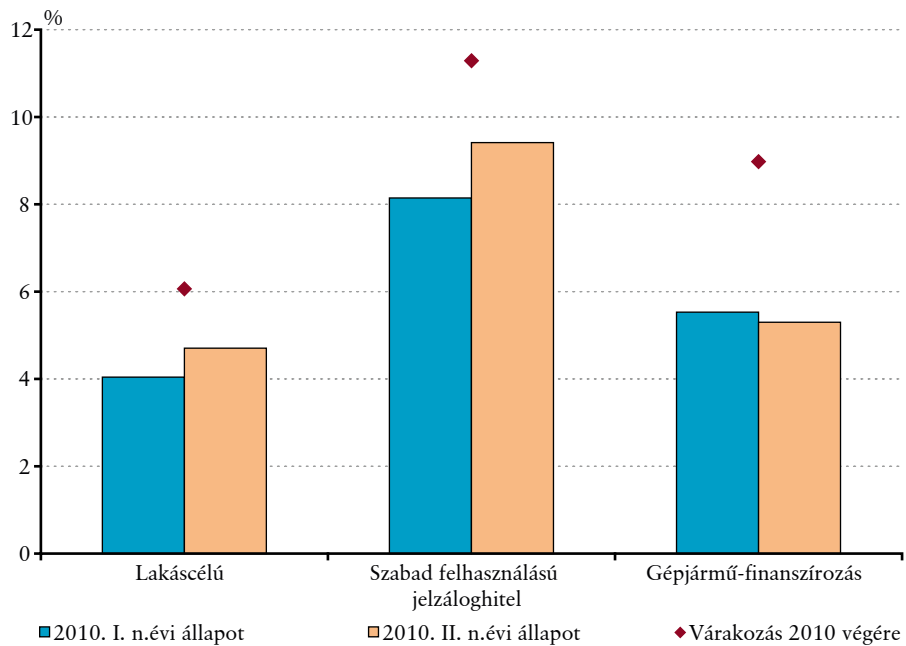
Az ismételten nem fizető adóssok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya az átstrukturált hitelállományon belül a vállalati, illetve üzleti célú ingatlan szegmensben

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott értékek.

49. ábra

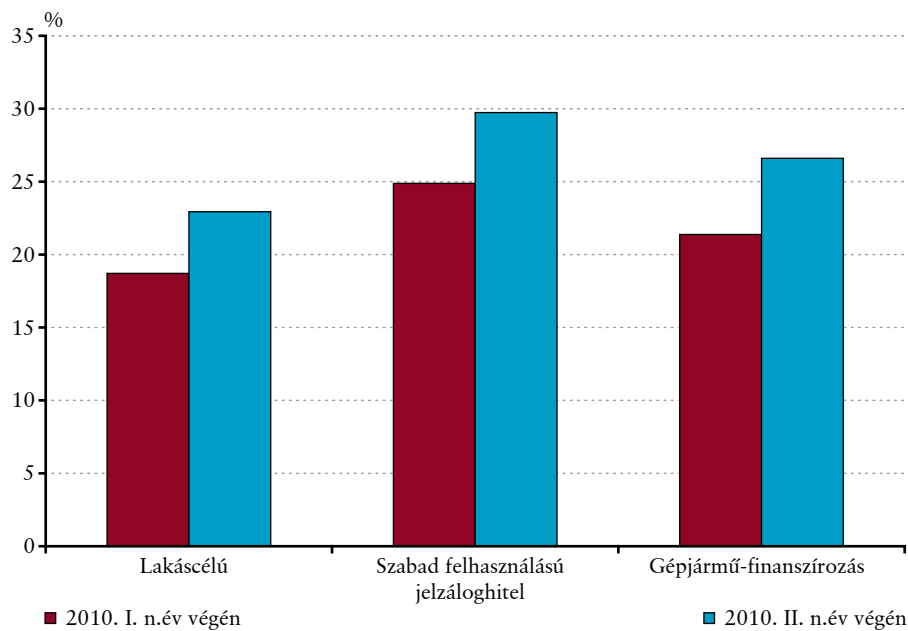
Az átstrukturált hitelek aránya a teljes lakáscélú hitelállományhoz viszonyítva a felmérésben részt vevőknél és a bankok várakozásai év végére

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott.

50. ábra

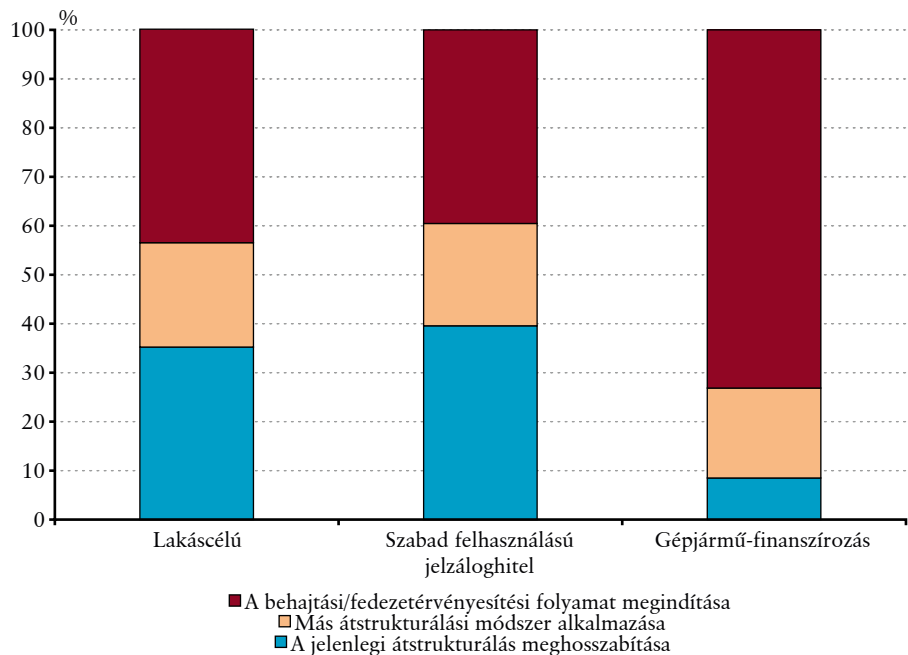
Az ismételten nem fizető adósok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya az átstrukturált hitelállományon belül a háztartási szegmensben

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott.

51. ábra

A bankok válasza alapján a bedőlt (90 napon túli fizetési késedelembe eső) átstrukturált hitelek követeléskezelési módszereinek megoszlása

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott. A bankok intervallumokra adtak választ a kérdőívben. A válaszok feldolgozása során a felső intervallumot használtuk, illetve a felülről nyitott (30 százalék feletti) válaszlehetőség esetén az érték úgy lett meghatározva, hogy a 3 válaszlehetőség és egyéb kategória minden esetben kiadja a 100 százalékot.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatekintő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2010. júliusban 2010 második negyedévre), az előre tekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2010. júliusban 2010 második félévre) tartalmazznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A standard kérdőív rész során rákérdezzünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, azonban az ábrakészletben csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásárakban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásárakban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési standardoknak nevezzük azokat a belső banki szabályokat, amelyek meghatározzák, hogy a bank milyen ügyfeleknek, ügyfélcsoportoknak (ágazat, terület, méret, pénzügyi mutatók stb. szerinti besorolás alapján) és milyen típusú hitelt (csak fedezett, beruházási, folyószámla stb.) nyújt.

Hitelezési feltételeket⁶ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl.: a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁶ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2010 második negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredményének ismertetése

2010. augusztus

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

